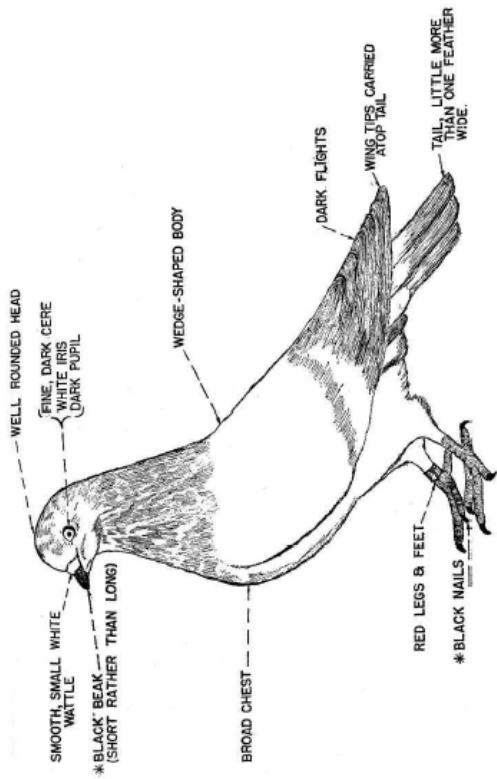

THE TIME-FLYING TIPPLER PIGEON SPORT

By
John T. Curley

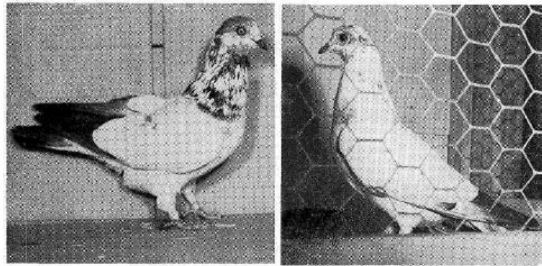
Illustrated

HOWELL BOOK HOUSE, INC.
575 Lexington Avenue
New York 22, N. Y.
1961

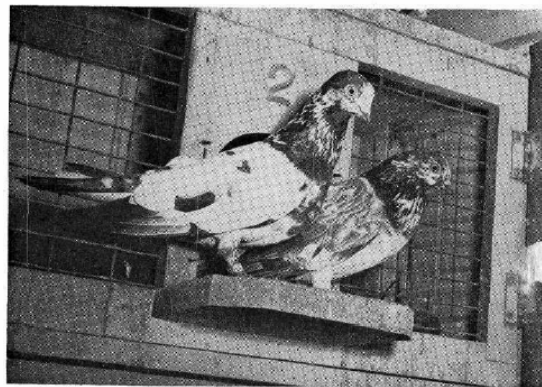

* IN DILUTES (DUN, SILVER OR YELLOW), THE BEAK AND NAILS ARE AN AMBER OR HORN COLOR.

Desirable points of the above pigeon.

A Prenger-owned, Skirvan-bred dark print A five-week-old of Kimmerley's breeding beauty.

A pair of Hoffman's Tipplers.

TAKMIČENJE SA TIPLERIMA. GOLUBOVIMA LETAČIMA

I

Uvod

Dokle dosiže moje sjećanje neodoljivo me privlačio Jedan golub. Sa 4 godine imao sam nekoliko golubova raznih rasa, ali sam se već sa 7 godina odlučio za "tiplere", što je dokaz da sam već tada znao razmišljati. Svi golubovi, uključujući i one religiozne, što žive na crkvenim tornjevima, za mene su predmet beskrajnog interesa i ljepote. Ali postoje 3 rase koje me najviše oduševljavaju u Americi, a koriste se kao "sportske životinje". To su trkači Homer, Birmingham Roller i leteći Tippler o komu je ova knjiga i napisana.

Tippler pruža toliko radosti da želim uzgajivače čiju pažnju nije privukao. Postoji veliki broj onih koji vole sport, posjeduju svoje miljenike, i uzgajaju životinje čistokrvnih rasa, a imate li letećeg tipplera, sve ove tri osobine su uključne, a i više. Ovo je pravi hobi, na pravim temeljima, koji svoje štovatelje odvaja od umjetnog načina uzgoja, jer ne može doći do gubitka veze sa prirodom,

Namjena je ove knjige upoznati Vas bolje s činjenicama o tiplerima. Zbog dragocjene pomoći zahvalan sam Tomu i Therezi Manger za slike koje su dozvolili staviti u ovu knjigu, te za štampanje brošure, Jacku Stubsu za crteže plana tavana, Henrvju i Mary Ann Pregner za ilustracije uključene u ovoj knjizi.

John T. Curley

Naziv originala:

THE TIME - FLYING
TIPLER PIGEON SPORT

By
John T. Curley

Illustrated
HOWELL BOOK HOUSE, INC.
575 Lexington Avenue NEW
YORK 22, N.Y. 1961

Sa engleskog preveo: DRAGO MAJER I VLADE BUNOZA, 24. listopada 1975.G.

Slika 1. Poželjne oznake goluba za izložbu;

1. Glatka, mala bijela resa (oko kljuna)
 2. Crni kljun (češće kraci nego duži), kod križanaca (tamno-smeđih, srebrenih i žutih) kljun i nokti su boje jantara ili roga
 3. Dobro zaokružena glava
 4. Fina tamna pokljunica, bijela očna šarenica, tamna zjenica,
 5. Široka prsa
 6. Klinasto zaobljeno tijelo
 7. Crvene noge i stopala
 8. Crni nokti
 9. Tamna boja perja na kraju krila
-
10. Vrhovi perja na krilu podignuti iznad repa
 11. Rep nešto širi od jednog pera

POVIJEST RASA

Smatra se da je razvoj goluba letača koji je rezultirao današnjim "tipplerom", kraljem visoko-letača na velike daljine, počeo prije sredine prošlog odjeka. Tek ČEtvrt stoljeća kasnije u vrijeme građanskog rata Amerikanci su otpočeli uzgajati "tipplere".

Prvi američki klub koji se .jpeci jalizirao za ovu rasu organiziran je u vrijeme "burnil dvadesetih godina". Premda je veliki broj uzgajao tiplere i ranije, njihove su aktivnosti bile neslužbene i malo se zna o njihovim dostignućima. Organizacija koja i danas aktivno radi u SAD "Američko udruženje uzgajivača letača tiplera" organizirano je 1955. godine i isprva se zvalo (Sindicat) "Udruženje uzgajivača američkih tiplera", reorganizirano je 1944. i danas služi američkim odgajivačima kao odskočna daska kod prikazivanja letove, i priređivanja izložbi.

"Američkom udruženju letača tiplera" prethodilo je nekoliko udruženja oduševljenih uzgajivača, koji su sada neaktivni ili se o njima mnogo ne govori, što je inače tipično za vlasnike tiplera.

Ime "tippler" se objašnjavao.?. na mnogo načina. Neki kažu da proističe iz činjenice da originalno potiče od engleskih rudara koji su pravili alkohol (tipple) u rudarskim oknima. Ostale priče kažu da su prvi vlasnici bili i sami tippleri (pijanci) u najgorem smislu riječi.

Karakteristične galubovslce oznake "letača tiplera", a njegovim tamnije obojenim repom i vrbovima krila, možda imaju veze s imenom, ali je jednako vjerom.';no i mišljenje onih koji kažu da ime dolazi od kretanja ptice u letu. Tip •* izvrnuti, prevrtati se (Tippler je ipak najslabiji akrobat od tri rase goluba letača koje su engleski uzgajivači odgojili u isto vrijeme),. Te sportske vrste bili su "Rolej:% ' Tumbler" (golub prevr-tač) i Tippler.

Poler je izveo uski olcre" pri velikoj brzini i dugom padu. Tumbler je načinio jednu, dvije ili tri petlje, a Tippler dugo-letač samo se povremeno prekre:;....j, Ova

akcija prevrtanja je potpuno nestala kod modernog tipple::?;.., ali je bila dovoljno pri-

sutr.a u godirsr,a formiranja rase, da bi postala razlog zbog kojeg ovcg goluba zovemo "tippler".

Iz razloga što su rase prisutne pri produkciji tipp-
rirale, različite vrste golubova mogli bi gotovo smatrati različitim rasama. Interes za uzgoj goluba značajnih zbog izdržv lživosti u letu postojala je prije stotine godina, a uzgajivači .::;'i BU učestvovali u ovom projektu koristili su svaki koristan redak. Cumulets, Bald Tumblers (gologlavni prevrtao) i druge rase visoke-letača na velike udaljenosti bili su križani a da se nije obraćala pažnja na tip i boju. Pokazat će se da su stvaratelji ovog veličanstvenog malog allete, koji su tražili sposobnost i rekorde, znali svoj posao. Dva istaknuta tipa tiplera su > h e f f i e l d i M a c c l e s f i e l d . Njihova grada tijela i boja pruža (mali) razlog da vjerujemo da su irlanali^ mnogo zajedničkih predaka. Iako se za istinitost izjave ne može jamčiti, često se tvrdi da tamnije ptice bolje lete u vlažnim kli*-mama, a ptice svijetlih nijansi dolaze do izražaja tamo gdje su češći topliji i sušni dani za let. Piscu je poznato jedno jato posve crnih tiplera, koji su najbolje vrijeme postizavali u kišne dane. Kod današnjih tiplera možemo vidjeti rezultate pokušaja mnogih dobrih golubova u prošlosti. Njihova se imena nalaze u i-menima vrsta koje još uvijek čujemo, premda su odavno izumrli. Među njima su Pass, Waterfall, Hali, Lincoln, Platt, Vesticoott, Ourticc, Eenninson, Baxter, Storev, Guise, Whitney, Billingham, Jollev, Eednev, Beechy i Srni lb. Vas ukus za boje morao bi zaista biti čudan ako te boje ne biste našli kod tipplera. Boja ima mnogo i variraju u kombinirane, u privlačnim uzorcima. Zato što se tippleri nennože prema boji, svako leglo nudi mogućnost šarolikog iznenađenja. Pogledajte neke mogućnostis

- svijetlo i tamno išarani,
- plavi i srebreno prugasti,
- plavi i tamno-smede matirani (karirani),
- svijetlo-sivi i tamno-plavi sa sivim prelijevom.

Nijanse crni, bronzani, sivi, boje škrljevca, srebreni i tamno-smeđi sa srebrenim prelijevom.

Gugutani crni, crveni, žuti i tamno-smeđi, Jednobojni i čisto crni, crveni i žuti. Varijacije svaka od svih.

UDRUŽENJE UZGAJIVAČA

Američko udruženje uzgajivača "tipplera letača" organizirano je kao centralno tijelo koje regulira letove i izložbe tiplera, potpuno čiste rase, za sve mjesne klubove i individualne uzgajivače u SAD i njenim posjedima, da ih snabdije jeftinim trakama, da pruži pomoć u osiguravanju javnosti rada kada se radi o sportu, da organizira mjesne klubove, njihovo povezivanje i učlanjivanje s nacionalnim grupama. Da bi bolje izvršavalo usluge "Udruženje uzgajivača tiplera" u skladu sa zakonom, zove lokalne predstavnike u

zakazano vrijeme, za svako od 6 područja na koje su SAD podijeljene.

- Područje broj 1 - SREDNJI ZAPAD
- Područje broj 2 - NOVA ENGLESKA
- Područje broj 3 - SREDNJI ATLANTIK
- Područje broj 4 - JUG
- Područje broj 5 - STJENOVITE PLANINE
- Područje broj 6 - DALEKI ZAPAD

Predsjednik je William C. Hoffman sa stanom 23. Hampton Road, N. Linthicum, potpredsjednici su Charles Dvorak, 8051 Old Philadelphia Road, Baltimore 6 i John Berger, 425 E. Seventh Street, Karysville, Ohio. Sekretar financije je Robert B. Funk, 953 East 20th Street, Hialeah, Florida.

Svaka poštena osoba koju zanima sport sa golubovima tiplerima, a poštovati će propisana pravila ponašanja, može se javiti bilo kome od gore navedenih rukovoditelja ako želi postati član. Taksa je za sada 3 dolara godišnje.

Nadoplata kod svakog takmičenja od 1 dolara služi za kupovinu raznih trofeja koji se daju pobjednicima. Bešavne trake za Američko udruženje uzgajivača tiplera se izrađuju u ogromnim količinama, tako da ih udruženje može poslati svojim članovima po cijeni od 5 centra po komadu. Zahtjev upućen bilo kojoj trgovini sa hranom za ptice, koja prodaje vaše miljenike, biti će dosta³jen mjesnom uzgajivaču golubova, koji će vam dati i adresu vlasnika tiplera u vašem gradu. Biti ćete iznenađeni i toplom dobrodošlicom kojom će vas primiti kao budućeg uzgajivača i takmičara.

Udruženje uzgajivača tiplera obično štampaju izdanja u redovnim razmacima svakog mjeseca ili si., a šalju i posebne obavijesti u slučaju potrebe. Uz to postoji i loza ličnih veza koja veže takmičare zajedno, bez obzira kako su udaljeni ili rasstrkani. Duh bliskosti u ovom sportu je velik, a izmjena pisama među uzgajivačima, omogućava saznanje tajni tiplerologije i izmjenu iskustva od velikih uzgajivača do početnika, obogaćuje znanje onih koji manje znaju. Ovaj je sport više od hobija, to je interes koji vas zaokuplja i svaku novost vrijedi javiti svom prijatelju.

Tipično pismo jednog vlasnika tiplera je ozbiljna razmjena mišljenja o jednoj ili više stvari u vezi sa aktivnošću uzgajivača. Meteorologija, genetika, dijeta, izgradnja golubnjaka, rasna selekcija, trening, izložbe, sve su to studije koje zanimaju "učenike" ovog sporta, a širenje površnih znanja je moguće samo u nekim "vezama" kod kojih uzgajivač pruža informaciju prijatelju. Pročišćavanjem i odabiranjem informacija koje sadrže takva pisma mogli bismo sastaviti knjigu koju bi svaki uzgajivač želio imati. Sportske ličnosti, najbolje ptice, impresivni pedigre, i si*« ne gube značaj, ali kao promatrači stoje oko vodom napunjene kade (iz koje promatraju odraz letača) da bi se izbjeglo "krutu mrežu" stručnu bolest koju stvaraju promatrači tiplera, da bi spriječili rasprave povremeno upućujući pogled ka nebu, ponekada gledajući kroz rupicu na komadu kartona radi sunca. Kao kod ribe kada pobjegne ribiču, a postaje svaki puta veća kada ju spomene. Govori se da su neki sa svojim letovima išli ke svjetskom rekordu od 19 sati i 55 minuta. Ali razumni slušatelji uvijek automatski smanjuju rezultat za 20%.

OPĆI POGLED NA SPORT

Kada briljantni, čistokrvni vrijedan pobjednik projuri ce i osvoji Kentuckv Derby, to je zaista velik domet. Nje-

rastuha da oplemeni rasu, strunna briga od ždrebeta do godišnjaka, pametno ophođenje i trening dvogodilnjaka, urodilo je plodom.

Uzgajivač tiplera letača svjestan je toga osjećaja. Njegov Inboki užitak provođenja dugih zimskih večeri proučavati pedigre, isprva samo na papiru, uspoređujući krvne veze koje bi mogle, ali samo mogle, u velikoj igri gena proizvesti prirodnu rasu, koja bi mogla dati najbolje leglo na svijetu. Grizao je nokte prvih nekoliko dana koje su mladi provodili izvan golubinjaka. Hoće li vodeni svojom urođenom i stalnom željom da lete - poletjeti ili tresnuti dolje prije no što i spoznaju mjesto svoga sletanja i hoće li ih tako izgubiti? I hoće li ovaj ljubitelj golubova znati kako svladati prepreku "ustani i hajde dalje" - sve dok ne bude golub istreniran? Da li će im pomoći u njihovim pokušajima da lete "toliko dugo" da budu ponosni? Kroz trening pušta ih da lete optimalno vrijeme "četiri sata svaka dva dana", a nekoliko dana prije prekida treninga pušta ih 6 - 8 sati da provjeri jesu li u redu i da li su dobri. Hoće li doživjeti stres i biti nesposobni za takmičenje ili će prerano dostići svoj vrhunac i izgubiti pravac prije trena kada trebaju doći na cilj. Sve ove sumnje nestaju njihovim poletanjem u jutro dana predviđenog za let.

Kada se jato podigne iz potkrovlja i vine u plavetnilo neba, uzgajivač golubova je svjestan da je dao sve, ne može više ništa promijeniti niti učiniti. Sto je - tu je.

Dok vaše jato čini što može, misli okrećete drugim stvarima. Znae tko je sada uz vas i protiv čega ste. Nekoliko telefonskih poziva u razna mjesta i znate na čemu ste. Fred nije uspio. Najviše što su njegovi uradili bilo je 5 sati leta. Ernievi su se spremali sletjeti nakon šeto više od 7 sati leta. Vaši su još uvijek svježiji, ali počinje napetost. (Telefon više ne zvoní kao prije. Ovi koji sada lete su pravi. Jedan po jedan stižu "momci" u vaše dvorište i polako shvaćate - vaši su najdulje izdržali. Dajete im signal i slijeću. Ovo su Derby, Preakners i Melmont - svi u jednom.

Kako ćete ovo ocjeniti?

Razlog postojanja trka čistokrvnih pasmina kon^a je poboljšanje pasmine. Sportske utrke golubova služe namjeri održavanja građanskih iezervis ta visoka roda, stručno istreniranih (golubova pismonoša) nosača poruka spremnih u datom momentu za pomoć izviđačkim odredima oružanih snaga, civilne zaštite ili bilo kojeg drugog tijela kome je potrebna usluga ovih šutljivih i pouzdanih zamjena za radio i telefon.

Bavljenje tiplerima je prvenstveno zbog sportskog užitka i za ljubitelja tiplera to je dovoljno, jer je to i te kakav sport.

Jedan od najljepših prizora kojeg vidimo kod leta tiplera, a vidimo ga kod treninga, kao i kod trka, je uspinjanje u plavetnilo neba, visoko, visoko, visoko, sve dok jato ne nestane iz vida. Viđali su ih iznad jednog aviona koji je letio na visini od 10.000 stopa (preko 3 km). Prosječna visina leta je oko 5»000 stopa (1,5 km"), upoređeno sa 7.000 stopa (2,1 km) visini na kojoj leti trkači Homer. Međutim, nije smiješno da se tvrdi da se ti letovi izvode iz visoko letećih aviona. liči na priču o neizlječivom kocka-

ru.u **stranom** prala, bez ikog poznatog, koji osjetivši strašnu želju da reskira - zore -jednog prijatelja u svom rodnom gradu. Kockar, Pcl, ja sam! Kako bi bilo da presječeš karte na

1000 \$? Fol: Svakako, ali ovdje nemam ni karte«, Kockar; U redu, imam ja paket karata« Presjeći ću umjesto

tebe. c
Pol \$ Hajde.

Tišina na obje strane žice dok kockar dva puta presjeca

karte,

Kockar? Pol, poslati ću ti cek u jutro*

Ovaj tip poštenja v-jstven je dobrom uzgajivaču tiplera. U mnogim letovima nacionalnili udruženja uzgajivača tiplera letača izvršenih dok sam ja bio sekretar za određivanje rasa, neki od takmičara koji nisu mogli naći nekog stopera stručnjaka za ptice da mjeri vrijeme stavljali su na ovo povjerljivo mjesbo kojeg člana obitelji. Još nisam čuo ni rijeci, nezadovoljstva ili nepovjerenja. Tako visoko nišijanje ima jedan uzgajivač tiplera prema drugome, što je primjer prosuđivanja drugih prema sebi.

Slika 2. - Krilo goluba,,pokazuje deseft^ grimarnih^ i deset sekun-&arnžh rera.'^odl^snJ^eT^ostize.. na s^ujdd^^lan^dp; tijela), a poti'sak zET.daljiniu^f+maTxifprXP^-s'Or &ugih pera _ od vrha „krila, prema sredini. "

TIPLEROVO IZVOĐENJE LETA

Tipier je specijalist. Na polju letova i izdržljivosti nikada nije na zadnjem mjestu u poređenju s bilo kojom domaćom životinjom, bilo gdje na zemlji ili zraku. Od svih rasa golubova, originalnih ili dobivenih križanjem, da bi ispunili zahtjeve toliko različitih želja, tipier je najbolji letač od svih. Ta vrsta se toliko ističe napolju letača na vrijeme, da se riječ često koristi kao generički pojam za golubove letače na velike udaljenosti. Oduševljeni uzgajivači tiplera su selektiranim ukrštavanjem i iscrpijujućim testovima usavršili tip goluba čija se urođena ljubav za let upoređuje sa urođenom željom punola?vnih rasnih konja prema trci., To je i istina, jer nije problem naviknuti pticu na let, već zadržati mladunče da ne lete sve dok ne upoznaju svoje potkrovlje, susjedstvo i okolnu prirodu. Dužina vremena koju je jato (tri ili više) tiplera prevelo u zraku, bez uvjeta i treninga, iz ciste ljubavi prema letu, je upravo zapanjujuća. To se posebno odnosi na mlade koji, izgleda, instirktivno osjećaju da im je nebo pravo mjesto i ostaju u visini leteći satima, neuznemireni glađu, žeđu, umorom ili strahom, već motivi rani radošću koju im pruža let.

Trkači golub leti do kuće-, Boler leti da bi se okretao, a

tipier nanio leti, leti i leti. To je najčistiji golub letač. Sport bav^enja tiplerima ima mnogo prednosti zbog kojega ga preporučujem. Ljubitelji ovog izvrsnog primjera čistokrvne rase mogu se takmičiti s drugima bilo gdje u cvijetu, a da ne napuštaju svoje dvorište. HnogiL ih puštaju s krova, Nije potrebna staza niti polje. Vlasnici tiplera pokazuju rezultate uzgoja i svoje

zemaljske sposobnosti trenera na vlastitom tlu, visoko u ogromni n prostranstvima neba i nema ljepšeg prizora prema riječima vlasnika tiplera visoko-letača. Između ostalih prednosti (koje se pružaju vlasniku tiplera letača) ge činjenica, da mu nije potrebno drugo mjesto za takmičenje. Može se, ako ima malo protivnika, takmičiti sam protiv sebe, na taj način može poboljšavati rezultate leta koje je prije postigao. Kod letova netakmičarskog karaktera, pripremljenih od strane drugih ljubitelja ovog sporta, vlasnik tiplera koji još nije pristupio udruženju može imati štopericu (sat), a njegov vlastiti, do tada najbolji rekord, može mu služiti kao protivnik.

Kod konjičkog sporta jahači konja standardne rase za vrijeme pokušaja nastoje postići određenu brzinu da bi konj do-stigavši standard (i tako dokazavši status standardne rase; dobio na vrijednosti. Isto se zadovoljstvo pruža čovjeku koga ne zanimaju klubovi, izložbe, trke i sve ostalo, osim letova goluba , tiplera i koji želi da svaki put bude bolji. Rekorde koje on postigne možda neće nikada biti službeno priznati, ali ako igrate golf sa 11 rupa i svaki udarac bude pogodak, što je i rekord Bena Hogana, nije potrebno da to javite za knjigu rekorda. Važno je da V I to znate.

Iz razloga što se ovaj sport zasniva u ovoj zemlji u najmanju ruku na amaterskoj osnovi, vlasnik se letača može takmičiti kada god hoće, a da svako takmičenje ne umanjuje rekorde koje upisuje u notes. Za razliku od konjskih trka (kod koje mnoštvo konja znači prednost, ponekad skupu), za tiplere je najbolja mala grupa. Tako je i mogućnost kupnje nagrada manja. Napredni uzgajivač goluba letača može kupnjom nekoliko mladih ptica uzeti učešće u ovom izvrsnom sportu nekoliko tjedana nakon kupnje. Brže će proći dugi period čekanja između njegova pristupa sportu i stvarnog takmičenja, kako se pokazalo u mnogim slučajevima. Može početi u bilo koje doba godine. Postoji mnogo drugih, boljih oblika takmičenja zbog kojih je sport s tiplerima cijjenjeniji od drugih popularnih sportova sa golubovima.

Gubici golubova koje pretrpi vlasnik tiplera su obično nešto manji nego gubici vlasnika trkaćih Homera i Bolera. (Tiplerov instinkt za pronalaženja doma je bolji nego Eollerov, a slabiji od trkaćeg Eollera, premda se Rollera testiralo više nego Tipplera, a ostaje uvijek u vidokrugu svog potkrovlja i koristi instinkt za povratak kući jedino ako je iz okolice odnesen vjetrom nekoliko milja. Ljubitelji trkaćeg Homera i ljubitelji izložba ptica se često žale na bolesti od kojih obole njihove ptice u gajbama za prijevoz u larezima za izložbu. Vlasnik tiplera letača nikada ne nailazi na takove probleme. Njegove ptice ne dolaze u obzir sa ostalima i nema brige zbog zaraze. Mnogi golubinjac i za tiplere se nalaze u stanju posebne čistoće.

Uzgajivač konja, nakon što je pronašao pastuha, za kojeg smatra da će dati pravo potomka, mora čekati 11 mjeseci da bi vidio konačni "proizvod". A iza toga čekati još 2 godine da bi ždrijebe mogao (testirati) ispitati.

Ljubitelj pasa čeka 2 mjeseca na rezultat ukrštavanja i još gotovo godinu dana do por četka treninga.

Uzgajivač golubova ima 3 - 4- tjedna mlade u gnijezdu. ITrening počinje kada mladi navršše 6 tjedana i nakon 2-3 tjedna vidi rezultat.

Za ljubitelja čistokrvnih rasa koji poznaju sisteme uvrštavanja i jedva čekaju da se pokažu, ovo je pravi medij. Zašto provesti cijeli život tražeći sistem, a onda odustati prije : ste imali priliku pokazati se? Važno je brzo dobiti rezultat. Više pokijenja u što kraćem vremenu, na malom prostoru, =no bez velike muke, daje mogućnost opširnog plana proučavanja uz maksimume pogodnosti.

Za vlasnike tiplera ove, posebne ptice, nisu samo o-bični pojedinci, nego značajne ličnosti. Ako u ovo sumnjate poslušajte pohvale golubara. Brojevi traka se ponosno ističu i zvuče kao vlastita imena. Kakva je to tek slika 1 U vezi sa ovim može se napomenuti da Udruženje uzgajivača tiplera ima jednu od "najvrućih" ("vrelih", udruženja) liga. Sezona letova završi, a isto tako i izložbe, ali se razgovor o golubovima nastavlja. Većina je sportskih takmičenja ograničena veličinom igrališta (sportskih terena), širinom trake i drugim prostornim ograničenjima. Kod utrka konja na pr. pogodan prostor pri startu stvara broj konja koji startaju, sistem "zvijezde" prema kome se nekom od konja ne pruža mogućnost da starta u trci. Kada se priređuje druga trka pod istim uvjetima, šansu za start imaju pobjednici prethodnih trka (zvijezde). Takova ograničenja ne postoje kod tiplera. Broj takmičara nije ograničen, a mogu biti na svim stranama svijeta. Kod takmičenja sa trkaćim Homerom, utjecaji kao "potisni" vjetar i si. imaju značajan uticaj na ishod trke. Ali kod puštanja tiplera uvjeti koji pomažu ili odmažu takmičaru su bez učinka. Na primjer: jak istočni vjetar će skrenuti Homera do potkrovlja golubinjaka na zapadnom dijelu grada i neće stići (domašaja) onih na suprotnoj strani grada. S toga isti vjetar pomaže jednom, a odmaže drugom. Vlasniku tiplera letača to može koristiti, ili ne, ali bez uticaja na protivnika. Vlasnik tiplera se može koncentrirati na svoje vlastite probleme, znajući da su za njega trenutni uvjeti bezopasni. Može se za to vrijeme baviti uzgojem ptica koje bi naglo bolje odgovarale klimi i mjestu gdje obitava, neprestano težeći stvoriti najbolje.

Vlasnik trkaćeg Homera, nakon puštanja ptica, ne kontrolira situaciju i mora biti na čisto sa kićom i vjetrom. Vlasnik tiplera ne pušta goluba ako mu vrijeme ne pruža prednost, a čak kada i ptice krenu, može ih navesti da slete ako promijeni mišljenje. Zaista se rijetko desi da ove ptice kraljevske krvi budu prisiljene sletjeti. Prema njihovim pedigreeima iz prošlosti može se očekivati da budu primjer budućnosti. Takmičenje sa tip-lerima je divna stvar, kojom su opčinjeni mnogi pojedinci i grupe kojima se pruža jedinstven užitak uz malen utrošak novca i napora. Ako i nije najjeftiniji od svih vrsta sportskih takmičenja sa čistokrvnim životinjama, onda je sigurno na samom vrhuncu ove liste.

Sjedište ovog sporta je vaše dvorište. Nema skupih troškova pri slanju, skupih sprava za mjerenje vremena, gajbi.

Ove male čistokrvne životinje, zbog svoje veličine, zahtjevaju malo hrane (manje od 1 unce po ptici na

dan za vrijeme treringa. A golubinjak toliki da zauzima minimum prostora. Većinu istaknutih vremenskih rekorda postigla su tri jata (jato 3 ili više). S toga je vidljivo da vam nije potreban veliki broj ptica da biste se mogli uspješno takmičiti.

NAČIN LETA

Kiječ u ovom smislu ne odnosi se na uvjete, već na stil izvođenja leta, jer je važan faktor pri letu tiplera.

Osim osnovnog zahtjeva da se jato ne smije razdvojiti ili spustiti bilo gdje, osim na golubinjaku, pravi poznavatelj tiplera cijeni visoku, široku i dopadljivu ljepotu njihova leta, Da bi se približio željenom standardu, ptice mu ne smiju sjedati na vrhove stabala ili krovove kuća, niti suprotno - provoditi vrijeme u plavetnilu visoko da ih teško vidimo. Dobra forma se dijelom sastoji kod podizanja do velike visine, postepenog spuštanja na niže, ponovnog povratka oblacima i izmjene uspona i spusta uz obilje letova naprijed i natrag u svim pravcima. Jednom riječju, važna je raznolikost. Velika raznolikost nije baš poželjna, premda je kod rada krila drugi važni oblik forme. Ovdje se traži jednostavnost i skladni pokret. Tim koji leti dobro, kod koga svi članovi imaju isti pokret krila, podsjeća na stro.j kojemu svi cilindri rade istovremeno. Taj uhodani ritam jat¹ pruža sliku jednolikosti koja daje oku ugodan dojam. Postizavanja ove savršene slike je moguće samo nakon što golubar stekne »nogo korisnog iskustva.

Pred sobom mora stalno imati sliku onoga što želi, znati kako će to postići i prepoznati kada se to desi. Ovo pos-ljenje je često i najteže. Ono što želi postići biti će često bliže lifinom ukusu nego propisanom standardu.

Jedini cilj kojega svi ljubitelji tiplera letača žele je dugi let. Kako to postići, koji tip goluba najbolje odgovara zadatku, postavlja golubaru širok izbor načina kojima je izlaz jedino zdravi razum.

Odluka i izbor ovisi o veličini goluba, boji, uzorcima boje, radu krila, visini na kojoj leti, prilagođenost klimi u kojoj živi i gdje leti i ponašanje na vlasnikov odnos prema njemu, itd.

Prvi logički korak da se postigne taj dlj je dobiti čistu rasu ptica koje su pod sličnim uvjetima dobro letjele i koje odgovaraju vašem ukusu u vezi boje, veličine i si. Podvrgavanje njihovog potomstva oštrim testovima i strogo odabiranju; dovesti će vas do željenog cilja. Ovo je jedini sport u kojeoi se početniku dozvoljava "hendikep" (neuspjeh), jer je iskustvo vrlo važno kod uzgajivača tiplera. Za početak biti će dovoljno 2 sata leta, pa sve dok jato ne leti najmanje 10 sati. To je ekvivalent krupnom dohotku kojeg prima džokej. Možda je ova kontrola letačke sposobnosti (forme) zato, što se stiče iskustvom razlog da tajce mnogo učesnika uspijeva dostići vrhunac u ovoj traženoj igri s tiplerima punoj užitaka.

Ekonomičnost i uvjeti znače naravno mnogo, ali sam siguran da veće značenje leži u činjenici da nema sporta u kojem su takmičenje i napor uz iskustvo tako nagrađeni.

Element sreće, premda postoji, nalazimo kod leta tiplera u manjoj mjeri nego kod ostalih takmičenja, drugih vrsta golubova. Takmičenje s tiplerima letačima je više

egzaktna nauka.

VRSTE TAKMIČENJA

Zbog razlike u dužini dana, klimi, nacionalnom ukusu i si., takmičenje goluba tiplera letača poprima drugačije oblike u različitim dijelovima svijeta.

Na britanskim otocima, Ravninama (the Low Countries) i Torontu u Kanadi, takmičenje je lokalnog značaja. U Kanadi takmičari se nalaze u ili oko grada Toronta i svi golubovi lete pod istim vremenskim uvjetima. U prekomorskim zemljama, iako se ne čuje za uzgajivače tiplera iz Holandije, Irske Welsa (čudno da se ne čuje ni za Skote, iako ima odgajivača), takmičari su u različitim zemljama, razdaljine nisu velike, ali ipak takmičenje nije internacionalno. Gotovo je lokalno kao i u Torontu.

U SAD, s druge strane, takmičari učesnici istog takmičenja imaju toliko različitih uvjeta koliko i udaljenosti u miljama.

U nekim takmičenjima pod pokroviteljstvom Udruženja uzgajivača tiplera letača, natjecatelji su se nalazili sasvim na jugoistoku zemlje (Florida), na zapadu (Ohio), u Sjevernom Michigenu i Illinoisu. Članovi Am. udruženja tiplera (je u rukama uzgajivača) u Kaliforniji su tri tisuće milja (4.800 km) od uzgajivača u Marilendu. Prekomorski program takmičenja gotovo je isti kao i kanadski, sa nekoliko utrka svake godine, od kojih je svaka važna. Na popisu Američkog udruženja uzgajivača tiplera letača obično se nalazi 10 - 12 trka. Šest u proljeće, tri za stare ptice, tri za mlade i 5 - 6 u jesen. Mladima se smatraju ptice izležene te godine i da bi se kvalificirale za takmičenje mladih, moraju nositi bešavnu traku za tu godinu. Bilo koja druga ptica koja nema traku iz tekuće godine, smatra se starom već prema stvarnoj dobi. Prva utrka starih ptica je sredinom travnja, ostale slijede u razmacima od dva tjedna. Jesensko takmičenje je obično ranog karaktera, a minimum jata je 10 ptica. Ima još nekoliko trka kod kojih nije važna starost ptica. Obično kod ranih ptica nema starosnih zapreka. To je naravno stvar svakog takmičarskog cara. Pravilnikom se može ograničiti takmičenje na trke za mlade, za godišnjake ili za stare ptice. Vlasnik deset ili više ptica će sigurno biti samo jedan uzgajivač, onaj s čijeg potkrovlja golubinjaka polijeću, jer će samo njegove doći natrag svom golu-binjaku, a ostali će se raspršiti i neće se vratiti.

Jesenske serije takmičenja počinju puštanjem iz dvorišta pred kraj rujna, ostale slijede svaki drugi tjedan, a sve su nedjeljom. Trofeji se dodjeljuju posebno za najbolje vrijeme mladih pojedinaca, posebno starim pojedincima, i za najbolje skupno vrijeme. Skupnim vremenom se podrazumijeva zbroj vremena iz serije od tri trke.

Takmičari u SAD rade na amaterskoj osnovi, jedino radi sporta, ali izvještaji iz drugih sekcija navode na pomisao da se ponegdje radi o podmičivanju.

Međutim, sljedbenici ovoga sporta će vas uvjeriti da ne postoji ništa slično što bi bilo zanimljivije od takmičenja zbog mogućnosti sportskog užitka timskog leta.

U ovoj vrsti igre takmičari jednog područja stvaraju tim koji puštaju zajednički članovi tima.

Kartica «bi izgledala ovako»

Istočni tim;

SMITH	9,11 h
JOHNES	8,24 h
BROWN	8,15 h
UKUPNO TIM:	25,50 h

PRAVILA LETA

U pravilnicima klubova tiplera* gdje god bili, članovi se rukovode gotovo istovjetnim pravilnicima koji određuju aktivnosti. Mjesna pravila služe lakšom obavljanju kupnje po naznačenoj vrijednosti, skupljanju članarine, visinu nadplate kod prijave za takmičenje (za kupnju trofeja), određivanje datuma selekcije i formulaciji pravila leta»

Dok nema nečeg posebnog u vezi pravila leta prema kojima rade svi centri i udruženja, svi se slažu da pravila koja određuju način na koji se takmičenje provodi budu dobro proračunati i najbolja služe interesu većine uzgajivača tiplera letača. To je još jednom istaknuto prije nekoliko godina kad je Villiam Hoffman, predsjednik Udruženja« imenovao komisiju u sastavu: Villiam liair iz 2hchigeiia, Bobert 3?unk- Florida i pisac ove knjige, da ispit iju pravila Američkog uruženja uzgajivača tiplera 1. pc kojima se radi, a namjerom da se pravilnik osuvremeni i izmijeni gdje je to potrebno.

Rezultat toga rada je bilo usvajanje današnjih pravila po kojima sada rade i Kanađani, a preuzeli su ih od Britanaca.

Usvajanje je popraćeno nadopunom da će pravila koja se tiču mjesnih takmičenja biti iva anagi jedinom tamo gdje se mogu koristiti i kod gradskih takmičenja, a ne vrijede kada su takmičari u različitim mjestima, Jedinstvena pravila ponašanja su prijeko potrebna, ali se ne smije dogoditi da se njima utiša bilo tko s progresivnim idejama, za neki drugi oblik takmičenja tiplera letača* Novi se oblici mogu paralelno koristiti uz stare oprobane metode«, Slijede propisi koji sadržavaju uobičajena pravila. Ova pravila, iako na od riječ:: do n.ječi, su onakova kakva propisuje pravilnik Udruženja.

Svaka organizacija ne koristi ova pravila.

Eadi daljnjeg razjašnjavanja! po nekim su primjercima dat a dopunska objašnjenja u zaradama«

Svaki takmičar treba učestvovati sa 3-20 tiplera.

Sve ptice startaju u propisano vrijeme.

Pobjednik je jato posljednje-u zraku koje leti prema pravilniku (jato mora biti potpuno - pri slijetanju).

Takmičenja su nepotrebna kod daljinskih letova. Jato može krenuti u bilo koje vrijeme (124- str.). Štoper (mjerač vremena) mora biti prisutan pri polijetanju i sletanju ptica kod dugih letova. Kod dugih letova dozvoljeno je da stoperi nakon polijetanja poenu mjeriti vrijeme.

Sve mlade ptice moraju biti prstenovane službenim prstenom, prstenom kluba, s oznakom godine i brojem.

IH ade ptice mogu letjeti na utrkama starih. Na utrkama starih ptica prikladne, je svaka traka. Ptice moraju "biti na posjedu uzgajivača i praćene istog dana« v

Štoper mjeri vrijeme s mjesta 3 kojega lako može vidjeti golubinjak. Uzima vrijeme kada je jato posljednji puta viđeno.

Granica uzgajivačeva posjeda ne smije biti veća od 30 metara uokolo od golubinjaka i bilo koje ograde ili njena dijela gdje se nalszi golubinjak. Diskvalifikacija nastupa ako jato ne krene u određenom vremenu, obično 10 min nakon znaka za start. Vrijeme (do 10 minuta) se oduzima od vremena leta. Diskvalifikacija vrijedi i ako jato krene prije vremena. Uzgajivaču se dopušta 5 minuta nakon starta da ponovno pusti pticu koja se spustila, štoper mora javiti ako bilo tko pokuša preplašiti ili goniti ptice i zabilježiti vrijeme incidenta zajedno sa izvještajem o vremenu leta.

Takmičari moraju u potpunosti surađivati sa štoperis-ma. Jedino oni koji se takmiče mogu davati prigovore u vezi sa startom ptica dotične trke.

Jato ne smije biti izvan vida preko 1 sat.

Jato se ne smatra raširenim ako je cijelo jato viđeno u roku od 1 sata od polaska prvog jata. Izuzetak je jedino start kao što smo naveli. Uzgajivači tiplera kažu da se jato "raspršilo" kada jedna ili više ptica lete same za sebe.

Ako jedna ili više ptica iziđe iz jata i spusti se u krugu vlasnikove granice (30 m), dozvoljeno je ostatak jata pustiti u roku od 1 sata.

Vlasniku ptice bilježi se vrijeme leta prve ptice koja se spusti. Ia>:o se priznaje vrijeme samo prve ptice, sve ostale ptice moraju letjeti prema pravilima sve dok se ne spuste. Ptica koja napusti jato ne smije biti tipler. Može biti bilo koje druge rase. Pticu koja je napustila jato treba pokazati štoperu prije ponovnog pokušaja i Uljezi se vrijeme kada je prT va ptica diskvalificirana.

Dozvoljeno je umjesto ptice pokazati zastavu ili dati znale zviždaljkom kada ptica napusti jato. Uzgajivač smije koristiti svjetlosni signal kao znak za spuštanje pticama tek nakon spuštanja, prve ptice.

Mjeri se vrijeme i diskvalificira takmičar ako ptice slete izvan graničnog prostora. Takmičar smije uhvatiti bilo koju pticu koja se spusti unutar njegove granice.

Golubinjaku se za vrijeme trke može prići jedino ako to dozvoli štoper.

Izgled golubinjaka ne smije se mijenjati tjedan

dana prije trke.

Nikakova smetanja nisu dozvoljena na posjedu za vrijeme održavanja trke.

Ako se u toku prvog^ sata ptice izgube iz vida, neće biti diskvalificirane preostali dio vremena još prva dva sata.

Tpleri obično kruže visoko iznad golubinjaka, penjući se s \T?emena na vrijeme u visini, ali obično drže golubinjak u vidokrugu. Međutim, ponekad lete poput trkaćeg Homera i odjure nošeni vjetrom iza leđa, a onda se vrate u blizinu i lete u drugom pravcu.

U slučaju diskvalifikacije takmičara štoper mora reći razlog prije no što napusti posjed takmičara.

bilježi vrijeme na karticu i istu potpisuje tek kada bi , po njegovom mišljenju, ispravno smještene. Za takm riječ "smjestiti" općenito znači naviknuti goluba na g: 1: - da ga golub prihvati kao svoj, da mu se vrati nakon pu a. Takmičaru koriste i kao oznaku za završetak le- svjetlosne signale golub sleti ne da se odmori, već si let. li trkama za kup - kup i novac mogu se dobiti je-o je vrijeme leta najmanje 6 sati.

Kod otvorenih trka novac se dobije ako vrijeme leta 5e od 3 sata.

Ako niti jedno jato nije letjelo potrebno vrijeme, a se mora ponoviti idućeg tjedna i ne smije biti novih takmi-ra.

Bilo kojem takmičaru koji se prijavio a nije učestvo-3 u trci dozvoljeno je ponovno takmičenje.

Ubilježiti se mora pravo vrijeme leta, nezgode se ne računaju. Mogu se koristiti pomoćni štoperi, jer vrijeme mora biti neprekidno mjereno. Pomoćnika mora naći isti takmičar koji je našao i prvog štopera. Pomoćnik mora stići prije odlaska prvog štopera. Štopera kod klubskih utrka mora prihvatiti klub. Biramo ih na nekoliko načina. Neki klubovi to propuštaju svakom takmičaru, pod uvjetom da ga ostali prihvate. Meki klubovi daju takmičazima štopere njihovih protivnika. Neke imenice klub. Može se koristiti bilo koji način pri biraju "3» čovjeka u ringu" s kojim se slažu članovi kluba. Ako štoper ne stigne na vrijeme, takmičar mora u roku od 3 sata obavijestiti klub ili će^biti diskvalificiran. Nakon 1 sata zakašnjenja štopera, takmičaru se za svaki minut oduzima bod (kažnjava se).

Vrijeme dolaska štopera bilježi se na pozadini kartice prema satu takmičara.

Kada takmičar stanuje jako daleko od centra leta, štopera imenuje klub. Takmičaru je dozvoljeno mijenjati mjesto svog golubinjaka za prvu trku, u slučaju da mijenja mjesto stanovanja. Ako po mišljenju takmičara štoper nije kvalificiran, takmičar će prijaviti dvojici službenika kluba i zatražiti novog štopera.

Ako je takmičar nesposoban brinuti se za ptice, štoper će obavijestiti klub i takmičar može biti diskvalificiran.

Svaki takmičar mora telefonirati imenom članu između 12 - 16 sati da bi provjerio točnost sata i mora telefonirati istom članu pola sata nakon prijave. Svakom takmičaru čije ptice nisu letjele više od 10 sati na takmičenjima dozvoljava se "hendikep" od 2 sata. To nije dozvoljeno kod trka na kojima su ptice letjele 10 ili više

sati.

Svi klubovi se ne slažu s ovim, ali tamo gdje koriste to pravilo ono se ne odnosi na određene vrste trka.

Takmičar koji sudjeluje na trci mladih golubova biti će diskvalificiran ako mu ptice nose rastegnute ili prepravljene trake, ili duplikat kartice.

Takmičaru koji ne pošalje kartu sa zabilježenim vremenom leta na vrijeme, neće se priznati vrijeme leta.

Vrijeme predviđeno za povrat kartice je obično 7 dana.

Takmičar mora poslati istu karticu koju je primio. (Neki klubovi daju štoper-ske kartice takmičarima na sastancima prije svakog leta. Udruženje uzgajivača goluba tiplera, posljednjih nekoliko godina šalje takmičarima toliko kartica koliko je trka planirano programom godišnje.

Stoperu nije dozvoljeno pregledavanje golubinjaka za vrijeme trke.

Nikakove naprave, zastave, štapovi i si. ne smiju ukrašavati golubinjak da bi ptice duže letjele.

Primjedbe treba pismeno dostaviti sekretaru.

Primjedbe prima klub ili sekretar, ovisno da li je takmičenje lokalnog ili nacionalnog značaja.

Stoper treba provjeriti vrijeme na satu takmičara prije puštanja ptica (vrijeme po redu) u 12 sati i u 18 sati. Svaku razliku u pokazivanju vremena treba ispraviti. Razlika na satu od 30 minuta i više između 12.-18 sati dovodi do diskvalifikacije.

Da bi se mogao takmičiti takmičar mora biti član organizacije koja takmičenje provodi (to ne važi za otvorene trke). Mora sekretaru trke poslati pristojbu za takmičenje (ako treba), brojeve traka, **onih** ptica koje će uključiti u takmičenje, ime i adresu osobe koja će stopati vrijeme.

Brojevi traka mladih ptica moraju biti registrirani kod nacionalnog sekretara 15 dana prije takmičenja na nacionalnom nivou. Svi detalji o bilo kakvim zamjenama u nacionalnim takmičenjima moraju biti dostavljeni nacionalnom sekretaru i glavnom stoperu.

Takmičar ne smije imati više ptica od broja koji je krenuo sa starta.

Ako bi se koja ptica "ubacila" u Jato, letjela dva ili više sati, spustila se na takmičarov golubinjak i ušla **unj**, stoper treba ubilježiti broj trake i to Javiti klubu. "Ubacivanje" je žargon koji koriste uzgajivači tiplera da bi označili akciju uključivanja stranog goluba u Jato u zraku.

Ptice koje su razdvojene više od 1 sata su diskvalificirane. (Ako je takmičar u stanju ponovno sakupiti ptice, dozvoljeno mu je da nastavi takmičenje kao da se ništa nije desilo). Diskvalifikacija nastupa kad takmičaru ne pode za rukom da sakupi Jato u propisanom vremenu.

Ako su ptice se razišle, mjeri se vrijeme, a takmičar ima na raspolaganju 30 minuta da odluči da li će ih pokušati sakupiti ili će spustiti Jato. Ako se vratilo u roku od 30 minuta, takmičar ima 1 sat vremena (od vremena kada je ptica napustila Jato) da spusti cijelo Jato i prizna mu se vrijeme do razilaženja Jata.

Ako se ptice koje su napustile Jato ne pojave u roku od 30 minuta, takmičar ima jedino 1 sat vremena od vremena razilaženja da spusti Jato ili da ga sakupi.

Jedno od pravila zabranjuje upotrebu "naprava,

zastava, štapova, i si.), dakle, bilo što što bi ptice tjeralo da lete dalje. Ako vaš klub poštuje ovo pravilo, nemate druge mogućnosti da ih sakupite osim vatrene želje. Najozbiljnije se oslonite na tiplerov društveni instinkt da završi zadatak. *Treninzi* letenja su vam pokazali koja od ptica ima Jake instinkte za grupni let i samo ove ćete pustiti.

Ako je cijelo jato sletjelo u roku od 1 sata, takmičaru se priznaje vrijeme spuštanja prve ptice.

Vrijeme se priznaje sve dok prva ptica ne sleti ili dok se "lualica" ne spusti.

Nakon spuštanja prve ptice takmičar ima jedan sat vremena da skupi ostatak jata, ako ni jedna ptica nije izbačena prije no što se prva spustila.

Ako se "lualica" vrati prije no što se prva ptica spusti, tada takmičaru ostaje 2 sata vremena od trena kada je lualica napustio jato, da spusti jato. U slučaju kada su ptice ietjele manje od 6 sati, jato se mora spustiti u roku od 1 sata, Stoper mora upisati u karticu vrijeme kada se prva ptica spustila, kada ee ostatak jata spustio, kada je zalutala ptica.

Sva ova pravila ne koriste svi klubovi.

Različite situacije sa kojima se suočavaju neke grupe čine neke odredbe preopširnima.

Na prvi pogled ova pravila mogu izgledati vrlo zamršena, ali nije tako. Sva su stvarana logikom i postaju jasna čim počnemo sa takmičenjem. Novi klubovi neka odaberu ona pustila koja odgovaraju većini članova i ispisu ih, s tim da su pravilna dovoljno jasna da bi se izbjegli nesporazumi.

KARTA PRIMJERA

Karta vremena.

Ponekada se koristi da zabilježimo uvjete pod kojima je let održan, da bi lakše uočili uvjete koji najbolje pticama odgovaraju:

Vrijeme dana.....	6 ujutro	9 ujutro
Vlažnost zaraka u %	. 97	96
Barometar (u inchima)	29,8	29,6
Pravac vjetra.....	S.E.	S.E.
Brzina vjetra (milje)	. 14-	17
Temperatura.....	44	45

Podatke možete upisivati svakih nekoliko sati ili kada god dođe do veće promjene.

ŠTOPEROVA LISTA

Vrijeme spuštanja 5 sati ujutro

Ptice viđene u oblasti:

5 sati	20-35-50	9 sati	25-50
6 sati	35-55	10 sati	10-25-55
7 sati	05-25-40	11 sati	05-30-45
8 sati	20-30-55	12 sati	05-10

Spustile su se u 12,15 sati.

IZVJEŠTAJ TAKMIČAR/:

1Afcum: 25. svibnja 1958.

VLASNIK (JATA) JOHN SMITH mlade
GOLUBINJAKA: STAROST ptice 7 sati
JATA: VRIJEME STARTA: ujutro 7 sati
ODVOJILI SE:

SPUSTILI SE U 7,20 poslije podne, 727 i
TPAJANJE LETA: 7,28 h
BROJ PTICA U JATU: BROJEVI 12 sati 3
TRAEA: VRIJEME: E.T. A-58 - 3312-3322-3331 vedro,
hladno, jugo-zapadni vjetar
NAPOMENE: letjeli vrlo dobro, savršeno se držali u
jatu, nisubili preunorni pri spuštanju. Mislim da će
biti u for mi za slijedeću trku,
POTPIS ŠTOPERA: Joe Daaks

P O T V R D A

kojom potvrđujemo da se jato iz golubinjaka JOHNA SMITHA sa stanom u 608 E-Nord Avenue-Baltimore, Marlkland, na specijalnom takmičenju Udruženja uzgajivača tiplera letača Amerike, 8 svibnja 1938«, plasiralo na 2. mjesto s vremenom od 11 sati 24 min. Jato u sastavu: ETA - 58-123i 129, 123. Pobjednik je ovog takmičenja :

SAM A. JOHNES

642 Greentop Road
BALTIMOR, Maryland

Vrijeme leta njegova jata jf 12 sati 7 min. Jato je u sastavu (brojevi traka): ETA 58 - 184-185-186.

Zadnja strana potvrde:

Ostali takmičari:

Potpis sekretara:

TRENIRANJE TIPLEEA ZA LET

Priča poznata svakom ljubitelju rasnih golubova je o križanju goluba pismonoša s papigama, da bi se omogu«. ilo da golubi prenose poruke govorom. Ipak bolje bi bilo križanje tiplera i papige. Međutim, moramo raditi svoj posao, svjesni da su neki tipleri "tvrd orah" ("ne govore, shvaćate li?"). Zato ih uzgajivač mora procjeniti, a dobro ocijeniti i jednoga znati svesti pogađanje od oka na minimum. Ovo se stiče iskustvom i nema kraćih puteva, koliko ja znam. Veteran

može pridošlici mnogo reći i uvijek će to rado učiniti. Ali golubar početnik može i sam naučiti i sigurno će u tome uživati. Zato nemojte stajati ukočeno, prihvatite se i zabavljajte. "Sve što je gore silazi dolje".

Držimo se ovog pravila. Brojevi traka ptica u timu se "bilježe prije leta i provjeravaju nakon slijetanja, Ptice koje su se spustile moraju biti one. koje su poletjele, ili se vrijeme koje su htjele neće priznati. Kao što rekoh - "sve što ide gore mora sići dolje" - ali ne prije nego što to vi poželite i date signal. Jato mora ostati u zraku i morate biti svjesni da posao nije uspio sve dok se ne izdvoji neka od ptica. Jato mora letjeti i to "ekstra vrijeme", kod kojega se javlja razlika između pobjede ili gubitka,

Treniranje je samo po sebi jednostavno. Sastoji se od toga da ih naučimo gdje žive, da se spuste samo na golubinjak gdje žive (nikada drugo mjesto), da se spuste jedino kada dobiju signal. Jednostavno! Da, ali se baš u ovom usavršavanju jednostavnog primjera do savršenosti sport s tiplerima diže na zavidnu umjetničku razinu.

Vrijeme početka treninga gotovo uvijek zavisi o dobi golubova. Uspješni izuzeci od ovog pravila su rijetki. Ako tip-ler "dozrije" prije početka treniranja, steći će toliko loših navika od kojih je svaka kobna za takmičenje, dok će njegov potencijal letača - takmiora izostati. Dobar je tipler onaj koji nikada nije načinio niti jednu pogrešku, kao što je spuštanje izvan granica posjeda ili slijetanje prije datog signala. Ako je naučio da mu to opraštamo, očekujte da će to saznanje koristiti na dan trke. Sport sa tiplerima, specijalizirana ornitologija kojom se bave ljubitelji ovih ptica, traži mnogo od svojih izvođača koji moraju pravilno raditi žele li ispuniti svoja očekivanja. Zbog urođene želje za letom, što je karakteristika tiplera, uzgajivači tiplera više nego drugi su suočeni s problemom gubitka mladunaca u toku treninga. Tipler od samo 6 mjeseci sposobniji je poletjeti kada ga prvi puta pustimo van. Kod nekih vrsta mladi od 1 mjeseci, prije vremena uzmite mladunče iz gnijezda, kada navrše 25 dana i prenesite ih u odjel za mlade ptice. Neka tu budu 3 dana. Stavite ih na krov golubinjaka ili na dasku za slijetanje kada budu 4- tjedna. Najbolje je da to prvih nekoliko puta učinite u sumrak. Stavite ih van gladne, pustite neka se malo kreću, onda ih kroz sigurnosna vratašca gurnite u golubinjak zajedno s najboljim tiplerom. Nakon nekoliko vježbi shvatiti će što se traži. Držite najboljeg tiplera pri ruci spremni da ga bacite u vis ako neki od mladih poleti. Svako veče ostavite ih vani nešto duže, kasnije, kad steknu kondiciju za trku, treba ih pustiti svakog drugog dana,. Kada budu u stanju prepoznati svoj golubinjak iz zraka, puštajte ih letjeti svako veče, tjerajući ih da polete s golubinjaka. To nemojte činiti sve dok nisu u stanju prepoznati svoj golubinjak, i spustiti se u njega. Kada navrše 8 tjedana trebali bi izdržati lijet od nekoliko sati svakog dana. Ne smije se dopustiti da sami polijeću za vrijeme treninga. Snagu neka čuvaju za trke. Tri ili četiri sata dnevno biti će dovoljno. Biti će potrebno malo eksperimentirati prije nego što ustanovite koja vrsta i količina zrna i vježbi je najpogodnija za njihovo

napredovanje. Približno tjedan dana, prije dana trke, da leti oko 6 sati umjesto uobičajenih 4-, Slijedeće noći povećajte dijetu u količini i kalorijama. Ponovno neka slijedećeg dana lete 6 sati. Vjerojatno će htjeti i duže. Ali spustite ih dok su još željni leta. To je posljednji trening prije (leta) trke, a vjerojatno će to biti u srijedu ili četvrtak.

Slijedećih nekoliko dana ih- odmarate i hranite i završavate davanjem vode prije samog puštanja na dan trke. Početnik često pita: kako uspijevate golubove sakupiti u jato? Odgovor je: mi uspijevamo malo. To čini instinkt! Kod vrsta kao što su napr. gušani i orijentalni roleri - su neovisni samci i lete posebno odbijajući skup. Birmingemski roler i prevrtač (od kojega i potiče tipler) više vole letjeti u manjem jatu. Neki ovu želju^pokazuju više nego drugi. Što je taj instinkt veći, manja je vjerojatnost da će se razdvojiti. Drugi važan rekvizit je dobra kondicija, a sastoji se u izjednačavanju jednostavnosti treninga i potreba. Koliko ima uzgajivača, toliko ima i različitih načina sticanja kondicije. Svaki se hvali da ima "svoju tajnu^". Međutim, evo metode i ako mogu biti razne, sve se zasnivaju na činjenici: tipler dobre rase - dobro ishranjen - može letjeti 10 sati i u-živati u svakom trenu kada god je raspoložen. U tom grmu leži zec. Vi ne želite da leti najbolje kada se njemu sviđa, već da daje sve od sebe na dan trke. To se postiže dobro postavljenim^ pripremama programa dana letenja, dana odmora, slabijom i jačom ishranom.

Dani odmora i njihov efekat na ptice kod treniranja mogu shvatiti svi koji su jahali. Kako upravljamo konjem koga jasimo svaki dan? Preskočimo dan# - dva i pokazati će se sva njegova skrivena snaga. Ostavite li"ga tjedan dana odmarati, trebati će vam pomoć da biste ga osedlali. Isto vrijedi i za dane odmora tiplera letača. Hranimo li ga lako jedamput svako vecfe i pustimo da leti svaki drugi dan, snaga koju skupi na dan odmora pomoći će golubu da leti 4 sata (na dan leta) idući dan. Neće se odjetiti utjecaj slabe ishrane. Kako to?

Nekoliko tjedana prije no što počne doba utrka, trener pušta golubove da lete svaki drugi dan 4 sata i odlučuje koliko je hrane svakoj ptici u jatu potrebno, da bi mogla normalno letjeti i da ne izgubi "liniju". Nakon nekoliko tjedana ovakvog rada tim se navikao da leti u.^ uvjetima slabije prehrane i ostane u zraku do datog signala. Ovo postaje njihov normalni uvjet za let. 3-4 dana prije trke ptice zadnji puta idu na let i počinjemo davati jaču hranu. Ovo je ojačavanje. Zatiim se 4 dana zaredom odmaraju da bi stekli "visoko-oktansku" kondiciju, koja će im koristiti na dan leta koji jedva čekaju. Tako kako smo već naveli ovi uhranjeni golubovi letjeti će do 10 sati prije no što potroše kalorije i dođu u stanje normalne kondicije. Ako ste ih pravilno trenirali, nastaviti će letjeti 14- i više sati, sve dok im ne date signal.

Stavljaajući u rad sistem "slabe ishrane" takmičar se približava nemogućem: dobiva sve ni za što. Uvježbava svoj letački tim energijom dobivenom produženim odmorom i ishranom slabijom po količinama kalorija. U većini primjera zrno koje koristi kod ove "slabe" prehrane je pšenica ili ječam ili oboje. Vrsta tiplera, klima koja okružuje golubinjak, program treniranja, ovisi koje zrno i u kojem postotku ćemo davati

pticama. To je obično 3 unce (1 unca = 28,35 gr.) za 4- ptice (8,5 = 9 dkg). To je približna mjera. Točna količina ovisi o postignutim rezultatima koje smo dobili eksperimentirajući različitim količinama. Ječam je "najslabiji" od zrnja koje koriste uzgajivači tiplera. Pšenica je nešto jača. U nastojanju da postignemo što veću razliku između slabe i jake ishrane, trener pokušava ptice hraniti

samo ječmom. Ako to nije dovoljno da ptice "budu u formi", mali dio žita nadomjestiti će istu količinu izostavljenog ječma. Taj postotak pšenice povećavamo ako je potrebno. Savjetujemo vam da samo žito koristite kao posljednji izlaz, ili da dodate grašak ili kukuruz, što je ponekada potrebno. Moramo reći da to nije uvijek primjenljivo. Ne znamo da li je to zbog klime, treniranja, vrste tiplera, ali neki uzgajivači ne mogu ništa postići samo sa ječmom. Ako je moguće najbolje je početi s najslabije hrane.

S druge strane slabe ishrane je pojačana ishrana, skupljanje hranjivih i stimulativnih svojstava hrane, koja će ptičjoj ishrani dati "totalnu snagu". To se radi s ciljem da tim želi ustati i krenuti i da ga osposobimo da ostane u zraku i leti. Snagu i stimulaciju dobijemo kombinacijom dvije vrste mješovite hrane. Prva je vrsta poznata uzgajivačima trkaćeg Homera kao "rasna hrana", a kombinacija je Jajkukuruz, žito, grašak i "kij i-ra" i druge zrnje koje su najenergije južni hiriša ugi leli ffitur go je mješavina zrnna za ksrin ex j1an k nopljej itcU, koja stimulira ptice da tako dugo lete.

Gdje god se uzgajivači tiplera sastanu, vjerojatno šalju molbe da budem protjeran iz društva poštenih ljudi, jer prejednostavijujem njihov rad do neprepoznatljive karikature, a koja se odnosi na jaku i slabu ishranu. I da nisam onaj koji je ovo napisao, bio bi na čelu pokreta, jer je ovo objašnjenje daleko od prave slike. Na primjer: često koristimo hranu koja ovdje nije ni spomenuta. Neki uzgajivači koriste samo jednu ili dvije vrste zrna. Neki koriste istu hranu cijelo vrijeme, ali povećavaju količinu da bi dobili totalnu "snagu". Neki od uzgajivača, većinom u "starim" zemljama, peku Kolac od žitarica i mješavina zrnja, koju čuvaju kao veliku tajnu. Kao što sam ranije spomenuo, koliko je uzgajivača, toliko je metoda, i nikako ih ne bi mogao sve nabrojiti. Ovo što sam naveo dati će početniku opću ideju o onome što treba i kako to urediti. Kako bude napredovao, otkriti će da su neki dijelovi njegova prvobitna plana, zbog vremena, vrste goluba, klime, nepogodni za njegov način treniranja i zamjenjivati će ih drugim (metodama) planom, koji mu više odgovara. Nema niti jednog načina koji je prvi i najbolji. Plan vrijedi samo onda ako je dobar za vas.

To potkrijepuju i dvije stare poslovice: "što jedan jede za drugoga je otrov", "svi putevi vode u Rim". Iskustvom i zdravim razumom doći ćemo do "trikova" svog zanata koji će nam pomoći da još bolje uradimo. Neki najočiti primjerci dati su ovdje. Najmanje jednom tjedno svim pticama treba dati zelenila u obliku jtsfiečene salate % stabljike maslačka, itd., koje treba poprskati s majjaoli. Dva dana prije trke se ne smije davati sol. Ijelovanje zelenila naptice pokazati će koje su najpogodnije i koliko ga često treba davati. Za vrijeme mitarenja, u sezoni izložbi, natrljajte malo ribljeg ulja na dlanove i promiješajte sjeme zahvatima prije hranjenja ptica. Ne

miješajte ulje sa uskladištenom hranom, jer će se ona pokvariti. Skladištenje hrane je problem na koji treba obratiti punu pažnju. Preporučuje se čiste, suhe i zračne spremnike. Prodavači hrane za ptice mogu savjetovati početnika što je najbolje. Ne hranite po danu. Ako ih uvijek hranite pri umjetnom svijetlu, ptica će letjeti duže misleći da neće dobiti hranu do TgpaKa. Čekajte najmanji sat vremena nakon spuštanja ptica, pa ih tek tada nahranite. Izuzev dana kada se održavaju trke, kad pticama treba dati vode, prije nego što polete,, Todu treba davati samo nakon hranjenja«

Nakon što je golub uzeo dovoljno hrane, prestati će jesti i tražiti će vodu. Ponekada će se vratiti po još malo hrane. Neki kažu da je to prežderavanje, ako im ponovno damo hranu. U svakom slučaju promjena kondicije ptica će pokazati da li je tako ili ne. Ali ni u kom slučaju ne treba pticama ostaviti hranu nakon jela. Pijesak za golubove je posebne vrste, načinjen po formuli koja sadrži: sva sredstva koja potpomažu da se hrana usitni, minerale, važne elemente, drveni ugljen, itd. Nedovoljnost bilo koje od njih može ugroziti zdravlje ptice. Pijesak^treba dati kod. hranjenja, izuzev dva dana prije trka, jer obično sadrži sol koja može pojačati žeđ i otežati let.

Ako su svi izgledi da će dan leta biti hladan, dodajte jačoj hrani nešto kukuruza. Ako je vruće, pazite da ga slučajno ne dobiju. Preporuča se da večer prije trke vodi dodate nekoliko kapljica crnog vina da posluži kao pojačanje ishrane. Crno vino možete dati zajedno sa prženim kruhom ili žumancetom tvrdo kuhanog jaja kod prvog hranjenja, nakon duge i naporne trke,, Obično im dozvoljavamo kupanje nekoliko puta tjedno, a zdrav golub voli se brčkati u posudi bez obzira kako hladno bilo. Naj-idealnije kupke su u cunčano jutro, a nisu potrebne u kišne dane. Golubovi često koriste pljuskove da se "istuširaju", pa rašire perje i krila što više mogu. Jatu koje se takmiči ne treba dozvoliti kupanje najmanje 3 dana prije trke, jer voda odnosi poželjan "prah" s perja, a ptica bolje leti kada je perje prašnjavo, suho i stisnuto. Ovi navodi u vezi nadohrane i kupanja odnose se na pripreme goluba, kako za trke, tako i za izložbe.

Dolaskom vrlo toplog vremena, opadanje perja koje traje polako i gotovo neprimjetno od proljeća, iznenada se pojačalo i ptica, kako kažu uzgajivači "se kida". Mitarenje je (normalna) godišnja pojava i potpuno normalan fenomen. Mladuncima izloženim nešto prije sezone prijeti mitarenje perja, Perje otpada u skladu s njihcvcri starosti i uvjetima, neovisno o sezoni«> Za razliku od mita^enja gubitak perja je znak bolesti ili sibog stanja. Kada se radi o zdravom opadanju perja, sva ptičja energij"a biti će usmjerena proizvodnji dobrog perja, neće biti iscrpljene napornim treninzima, trkama i uzgojem.

KONTROLA TIPLERA U LETU

Niti u jednoj grani sporta koja se bavi puštanjem golubova, kontrola leta nije toliko moguća kao kod tiplera. U stvari, to je životna potreba, jer trud uzgajivača treba nagraditi zadovoljavajućim rezultatom.

Od vremena kada smo pustili trkaćeg Homera sa stajališta, pa dok se ne vrati kući, potpuno su izvan kontrole uzgajivača. On ne može ništa uraditi da bi ih spriječio da stanu na putu, niti da povećaju brzinu* Uzgajivač rolera ne može apsolutno ništa učiniti d?. povećava učestalost ili dubinu okreta ptica u zraku. Međutim, vlasnik tiplera može uz pomoć signala povećati ili skratiti trajanje leta. A budući da u vidu moramo imati duljinu trajanja leta tiplera "dodavanje gasa" i "kočenje" pruža neizmjerne mogućnosti. Obično "dodavanje gasa" izvodimo pomoću zastavice. Ovo se sastoji od bijelog platna na štapu i stavljamo ju na golubinjak. Većina klubova zabranjuje njenu upotrebu za vrijeme trka. U tom slučaju dovoljno će biti da je koristite pri treniranju-. Kao prvo potrebno je njom mahati kada ptice pokušavaju sletjeti. Kada shvate čemu je namijenjena, dovoljno je staviti zastavicu na golubinjak.

Za "kočenje" obično koristimo sasvim goluba ili goluba s bijelim oznakama koji nje letač, a koji će se prvi spustiti. Takav golub ne može dulje letjeti. Može naravno poletjeti i načiniti par krugova oko dvorišta. Dvije vrste ovakvih golubova poznati su pod imenom "lepezaneri" i "opatice", iako možete koristiti i ostale vrste, izuzev tiplera. Uzgajivači najčešće koriste "lepezanere" ili "kaluđerice" kao sletače. Neki više koriste le-pezanera, jer će duže kružiti oko krova ali neće poletjeti. Drugi više vole "opaticu", koja polijeće u susret tiplerima i navodi ih da slete nakon što nižeg kruženja oko krova. Nema razloga da ne upotrebimo obje vrste. Ponekada se čuju savjeti da se uz "sletača" koristi i zastava pogotovo u slučaju kada se jato razdvoji. "Sletača" puštamo da okupi ptice u vidokrugu. Kada krenu dalje koristimo zastavicu da bi ih još duže održali u letu. Jato će letjeti okolo slijedeći "sletača" i čekati dok nestane zastavica. Ovo kruženje će dobro doći da se skupe ostale ptice. Kada su sve na broju, uklanjate "sletača" i let se nastavlja. Tri osnovne značajne osobine: visok, širok i dopadljiv let, kojim uzgajivač može upravljati po svojoj volji kao zmajevima na uzici.

PROGRAMI UTRKA

Dokle god "nejasna pravila" budu na snazi uzgajivača Sjeverno američkog kontinenta neće se moći uspješno takmičiti sa uzgajivačima na Britanskim otocima. Sadašnja pravila traže

da ptice ne smiju biti 1 van vidokruha više od 1 sata, osim na početku leta, kad mogu biti puštene pa vremenu koje će ih onemogućiti* 10 mraku lete prva dva sata leta, Ova razlika od 2 sata morati će se ukloniti, jer očito nije "fer". Uzgajivačima u Americi i Kanadi mora se dopustiti da većim dijelom puštaju ptice po tami. Kod nas dan ne traje dugo kao kod naših prijatelja uzgajivača u prekomorskim zemljama. Kada to pravila budu dozvoljavala, uz poseban trening, moguće je da će svjetski rekord držati američki tipler. Za sada možemo uživati u izazovu da pokušamo dostići tu čast ako nas pravila ne diskvalificiraju prije no što se ptica spusti. Gotovo bez izuzetaka rekorde dugih letova tiplera, bilo mladih ili starih ptica, iz bilo kojeg kraja svijeta, postigla su jata od 3 goluba. To ne iznenađuje iskusnog uzgajivača tiplera, jer su razlozi jasni. Da spomenemo najočitiiji. Ako znamo da jato mora biti izbalansirano, da svi članovi tima moraju biti iste kondicije, sigurno je onda najlakše uvježbati tri ptice jednake kondicije, nego oblikovati kondiciju od 5,7,9 ili više ptica u jatu.

Na nesreću jata tiplera čudno formiramo, a najmanje dozvoljen broj je 3 ptice u jatu. I da nije teško održati velike jato, da niti jedna ptica ne sleti prije vremena i pokvari sve šanse, postoje veliki problemi, a to je navesti sve članove jata da se po mračnom nebu spuste na golubinjak. Itiogo je lakše spustiti jato od 3 letača. Bez obzira ima li ovo prednosti ili ne, kad svi takmičari imaju jednak broj letača u jatu, to se nivelira. Takmičenje tokom čitave godine nije moguće zbog ekstremnim tempe-

ratura sredinom ljeta, doba mitarenja, loših i kratkih zimskih dana, zbog želje da golubove priredimo za izložbe, itd. Američko udruženje uzgajivača tiplera letara obično planira 10 utrka godišnje, ali se priprema program od 15 utrka, da bi dao veće mogućnosti takmičenja. Redovne trke su planirane točno na dan i na te dane se takmiče uzgajivači godinama. Zgiražliku od uzgajivača preko mora, američka udruženja ne održavaju trke za vrijeme nacionalnih praznika. Zato se ove izmjene i nazivaju "posebne". Serija letova tiplera obično se sastoji od 3 leta. Predložena "extra serija" naziva se posebna iz razloga što je to takmičenje više.

Možete u planu svakoj utrci i seriji dati ime neke osobe, mjesta ili lažnog povijesnog događaja u vašem kraju. Ovo će dati još više publiciteta vašim takmičenjima. Ovaj

program od 15 trka možete razdijeliti na 5 odvojenih serija, svaka kompletna za sebe. Odgajivači se mogu pripremati i učestvovati u trkama koje im najviše odgovaraju. Oni koji vole oblik takmičenja koji provode Britanci (nekoliko trka na velikom području svake godine), ili američki tip (jedna trka svaki drugi tjedan), mogu birati što im najviše odgovara i planirati svoje učešće.

Nema potrebe učestvovati u svim trkama. Imate pravo birati i izabrati. Međutim, za ambicioznog uzgajivača, koji se žele takmičiti u svima, vrata su otvorena. U trkama mogu letjeti ptice svih doba, mlade ptice ili stare. Mlado jato (ptice izložene u toku godine) mogu se takmičiti za nagradu koja se dodjeljuje mladim pticama. Kod takmičenja ptica svih doba, dodjeljuje se priznanje za najbolje vrijeme, bez obzira na starost. Staro jato (nema starosnog ograničenja), može se takmičiti u letovima starih ptica (svih dobi). Takovim programom mogu početi raditi i takmičiti se i samo dva uzgajivača u mjestu. Tu ne bi trebalo imati krutih pravila u vezi početka trka ili veličine jata. Uzmimo na primjer program područja Baltimorea, prema kome biste mogli stvoriti vlastiti za vaše područje.

Nazivi 15 trka:

30. ožujka	RANA PTICA	izvanredna
15. travnja	BALTIMORE, NAŠ BALTIMORE	
23. travnja	VELIČANSTVENI GRAD	redovna
27. travnja	RIJEKA PATIJPSCO	n
11. svibnja	ORIOIE	u
25. svibnja	SLOBODNA ZEMLJA	ii
30. svibnja	DAN SJEĆANJA	posebna
8. lipnja	ZALJEV CHESAPEAKE	redovna
22. lipnja	CRNOOKA SUZAN	u
*. srpnja	DAN NEZAVISNOSTI	posebna
7. rujna	DAN RADA	n
21. rujna	MARYLAND MOJ MARYLAND	izvanredna
5. listopada -	TVRĐAVA MC HENRY	redovna
19. listopada	FEDERAL HILL (savezni brežuljak)	!
2. studeni	KUĆA ZASTAVE	n
16. studeni	ZASTAVA POSUTA ZVIJEZDAMA-	izvanredna

Premda rekordi ne potvrđuju takovo vjerovanje, obično se osjeća da zbog zrelosti stare ptice imaju prednost pred mladima, mada mladenački zanos često daje puno više. Međutim, priznaje se da je, jer je mladima ravnopravno dozvoljeno takmičenje na utrkama starih ptica. Priznanja se mogu dodjeljivati za skupno postignuto vrijeme u svakoj od slijedećih

letovima jata, meč-utrakama, ili organizatorima trka u toku tjedna. To će se više svidjeti lijenom uz- jer je lakše izabrati jednu pticu, dobre kondicije, nego podjednako jato od 3 ili više pojedinaca. Malo domišlja.-tosti i članovi org.tiplera mogu pronaći bezbroj načina^ za letove ptica u posebnim trkaiaa, ili kao dio već planiranih utrka jata. Zanimljiva mogućnost je takmičenje za vrijeme leta najboljeg pojedinca. To ee razlikuje od leta jedne ptice koje smo uporno spominjali i kod kojega starta samo jedna ptica.

Kod takmičenja za let najboljeg pojedinca uzima se vrijeme Jata. Treba ubilježiti vrijeme leta svake ptice kad sleti. Nagradu tad- Srreta dodjeljivati vlasniku ptice s najboljim vremenom, premda na pr-, njegovo Jato ne bi dobilo nagradu. Za ovakav let važe postoj36a pravila, izuzevši pravilo da Jato mora biti na ckupu. To omogućava 1 takmičenje van predviđenog ^prostora" na intern^cionalnjin osnovama, tako da ptice možemo s Jednog ili više go.lerinjaka (takmičiti) tamo gdje ima mnogo dobrih, uzgajivača, U područjima gdje ih ina manje, mogu poslati ptice u kraj s vise uzgajivača, .jer će letjeti pod boljim uvjetima.

Za probu možete uzeti prosječno vrijeme« Svi takmičari startaju s Jednakim krojem ptica i bilježi se vrijeme spuštanja svake ptice. Vrijeme zbrojite i podijelite brojem ptica. Dobijete prosječno vrijeme«

Drugi tip takmičenja koji ti bio zanimljiv temeljio bi se na postotku maksimuma u svim trkama u seriji, kod koje se dobije određeno vrijeme, na primjer? od službenog izlaska do zalaska sunca, s poznatim maksimalnim vremenom« Pobjednik Je Jato (golubinjak) s najboljim ppstotkom maksimalnog vremena u svim trkama u seriji. To Je bolje, Jer uzgajivač koji vodi može postiti ptice da lete samo ono vrijeme u trci koje mu Je potrebno da bi održao vodstvo a da ne bi nepotrebno iscrpio svoje ptice.

Ako se uzgajivači drže dosljednih pravila mogu pokušati i s trkom u koje,} čine nešto protiv svojih želja. Startaju svjež tim željan leta, u sumrak, pred kraj proljeća ili početkom ljeta, kada sa noćni sati kraći. Mogu pustiti ptice po mraku, održati ih u zraku 8 sati, steći prednost od 8 sati, dok sunce ne izađe i tek tsda zB njih počinje dan leta. Dopuštam da Je to "divlja^ ideja,, i oni koji se drže tradicija neće Ju sigurno primjeniti tvrdeći da Je to nemoguće,. Možda, su u pravu, ali Ja zadržavan svoje mišljenja dok se to ne pokuša« Koliko znam, to Još .nije učinjen.}, vrijedi pokušati, Jer ništa ne ćete izgubiti.

ISTAKNUTI REKORDI

Kroz dugi niz godina tiplerova .postojanja postignuti su veličanstveni dometi u letu timova. Gotovo nevjerojatni rekordi su postavljeni a neki su ostali nepromijenjeni dugo vremena, unatoč pokušajima da se poboljšaju. Svjetski rekord u trajanju od 19 sati 35 min postigao Je uzgajivač Jack Cockayne iz Sheffielda u Engleskoj 5. lipnja 1922. godine sa jatom od 3 stara mužjaka.

Svjetski rekord mladih ptica iznosi 17 sati 18 min

i drži ga helandnanin Van Kolk s Jatom od 3 ptice. Rekord Je postignut 1949. godine, 18. lipnja 1950, Mill Adams iz Richmond Hilla, Toronto, Canada postavio je novi rekord Sjev. Amerike od 17 sati i 25 min s Jatom od 3 mužjaka (dva godišnjaka i jedan petogodišnjak). Ovo je jato sada u vlasništvu Billa Maira, iz Detroita. Rekord mladih ptica u letu za sjevernu Ameriku iznosi 15 sati 38 minuta, a postigao ga Je Douglas Prud Homme iz Toronta, Canada, dana 10. srpnja 1955. s tri mladunca stara 14-tjedana (3,5 mjeseca). Pustio ih je u 5,30 sati ujutro i spustio u 21,28 sati. Ovim je za 3 min poboljšao rekord Jacka Englisha iz 1933. godine postignut 23. svibnja 1937. Fred Erbach iz Maspetha, Long Island s jatom od 3 stare ženke postigao je rezultat od 17 sati 18 minuta i time postavio rekord SAD. Tada je to "bio i rekord Sjeverne Amerike. Dvije godine kasnije Ed Robinson iz Toronta, Kanada, poboljšao je ovaj rekord za 1 min i čast je pripada Kanadi.

Rekord SAD za mlade ptice iznosi 13 sati 12 minuta, a postignut je 20. svibnja 1956. sa jatom od 5 ptica, vlasništvo Villiama G.Hoffmana iz North Idnthicum, Marylanda, a prethodno je taj rekord držao Virgil Schiavone iz New Torka, koji je postignut 17. rujna 1939. a iznosio je 12 sati 35 1/2 min. U Udruženju vlasnika tiplera SAD najbolje vrijeme je zabilježio Bili Hoffman, iz North Linthicuma, Maryland, 13. svibnja 1951. s jatom od dva jednogodišnjaka i jednim dvogodišnjakom. Rekord iznosi 13 sati i 27 minuta. Jato je letjelo od 7 sati ujutro do 20 sati 27 minuta po svim pravilima.

Na službenim takmičenjima udruženja vlasnika tiplera obarano je dosta rekorda. Posljednji je postigao John Duerr iz V/estmonta, Ne« Jersey, koji j«pobijedio sve četiri planirane za jesensku seriju 1954. Bili Crowell iz Iynx"ielda, Masaachusetts i Julius Kievit iz Welingtona, New Jersey, prvi 1950. a drugi 1952. pobijedili su za redom u tri trke (nije bilo starosnog o-graničenja za ptice).

Međutim, rekord Udruženja vlasnika tiplera za 194-9« godinu pripada Chaievu Dvoraku. U to su vrijeme oci svih uzgajivača tiplera bile uperene u Rosedale, izvan područja Baltimora, gdje su Dvorakovi visoko letači pobjeđivali sve suparnike. On je pobijedio u tri proljetne trke mladih ptica za redom, dobio i četvrtu (za ptice svih dobi), domalu i petu, a zamalo i šestu, gdje je diskvalificiran, usprkos činjenici da je imao najbolje vrijeme na takmičenju.

Svaki klub ili udruženje cijeni rekord svoga člana, kao što cijeni nacionalni ili svjetski rekord. A svi uživaju po pokušaju da ga postignu.

Postoji humana i zanimljiva priča o rekordu tiplera. Nakon što je 40 godina pokušavao postići Sjeverno-američki rekord, Bili Adams je uspio, ali tek 3 mjeseca prije svoje smrti,...

Poznatiji rekordi su slijedeći:

- Holandske stare ptice..... 15 sati 45 min
- Welske mlade ptice (Davies) .. 15 sati 52 min
- Engleske mlade ptice 17 sati 8 min -

Rekord je držao A.Metcalle iz Dancastera 1938. godine, popravio ga je za 8 minuta Jack Holland u kolovozu 1932., popravivši time i vlastiti rekord koji je iznosio 16 sati i

56 minuta (kojeg je postigao 5 godina ranije).

Irske mlade ptice - rekord W.Twerdlea iz Downpatricka iznosi 14 sati 14 minuta.

Irste stare ptice - rekord W.A.Hendersona iz Belfas-ta iznosi 14 sati 4 minute.

Svijetla persepektiva se ukazuje uzgajivačima SAD proučavanjem postojećih rekorda "Ubiti tri muhe jednim udarcem" - trebalo bi letjeti mladim pticama više od 17 sati 25 minuta« Jednim zamahom oborio- bi rekorde Sjeverne Amerike, SAD i svjetski rekord mladih ptica, ova posljednja čak za 8 minuta. Moguće je to uspješno izvesti. U toku lipnja dva tjedna (SAD ima dan od 16 sati (svijetlo). Sada bi ptice letjele prvih 1 1/2 sata po mraku-, startavši u 3)30 sati ujutro do 21 sat, letjele "bi 17, 1/2 sati. Vjerojatno će biti i drugih izmjena što se tiče vremena. Još raniji start, duži let (poslije 21 sat), takmičenje u svibnju (hladnije nego u lipnju), koristiti vrijeme (mladog) punog mjeseca, itd. Ovo bi trebala biti okosnica temelju naših planova, uz letove kada pripremate ptice da što duže lete i izdrže i da oblikujete tim za test pred takmičenje. lukavi uzgajivač tiplera koji zna kako iskoristiti želju mladih ptica za letom ako i ne postigne rekord (znati će kako), isigurno će biti vrlo blizu. Mnogi su uzgajivači oborili neslužbeno svjetski rekord. Službeno je vrijeme 19 sati 35 minuta, ali su poznata vremena leta od 24 sata i više, no, pri tome su kršena pravila.

U većini slučajeva to je puštanje golubova za vrijeme mraka, što isključuje priznavanje rekorda. Pravila zahtjeva-ju da Jato ne bude izvan vidokruža više od sat vremena. Problem je očit. Jato se u mraku ne vidi.

Postoji bezbroj načina na koji nam tipler daje do znanja da li ili ne leti po noći. Ako ste ih zadnji put i/sumrak vidjeli da lete u formaciji i ako ujutro lete na isti način, sigurno su noć proveli u zraku. Međutim, ako se u koru vraćaju nisko leteći iz svih pravaca, sigurno su se negdje spustili. Drugi način Je da ih spustite i nahranite pa ponovno pustite. Ako uzlete, budite sigurni da nisu dugo letjeli. Da su letjeli cijele noći, teško bi vam uspjelo da polete dok se dobro ne odmore.

Najbolji način od svih zna samo uzgajivač. Iskusni golubar može držeći pticu u ruci reći da li je golub umoran ili odmoran. Ali to ne može dokazati. S toga se ovi izvrsni letovi ne mogu priznati kao rekordi, mnogi su samo "ribičke priče". Pada na pamet jedno istaknuto vrijeme. U Baltimour - Gardenwilleu - grani udruženja tiplera Baltimorea, jedan od uzgajivača kasnije je startao svoje^NJato u 10 sati ujutro. Nije ih mogao spustiti uvečer. I on i štoper, vidjeći da su ptice još uvijek snažne, ostali su čekati sve do zore slijedećeg dana. Ako se izuzme "noćna klauzula", tim Je letio po-pravilima sve do 13»30 sati. Položili su sve testove na zadovoljstvo vlasnika, On "zna" da su letjeli 27 sati.

Neki autoriteti na polju uzgoja tiplera tvrde da ptice ne mogu dugo letjeti po mraku. Drugi ističu, kao suprotnost, noćne letače Homere, koje ima armija. Izaberite. Imati ćete ^veliki broj istomišljenika, uključivši i one koji tvrde da u noćima obasjanim mjesecinom mogu, kao što to pravila traže, vidjeti svoje Jato svaki sat vremena.

IZLOŽBE IIPLERA

Svrstavanje po klasama provodi se na svakoj izložbi čistokrvnih tiplera u SAD. Većina većih centara ima nekoliko izložbi godišnje. I na državnim sajmovima nalaze se odjeli s ti-pletima. Standard traži i propisuje lijepo oblikovanu pticu. Moguće su 4 grupacije po boji: senf i išaran. Ovi posljednji mogu biti svijetli i tamni. Tipler za izložbe i njegov rođak leteći tipler, različita je porijekla od smerla, sovaša do goluba pre-vrtača. Zato nije ni malo lako dobiti rasnu boju određene vrste.

Poput čistokrvna konja letećeg tiplera nalazimo u različitim oblicima i veličinama, od kojih niti jedna u odnosu prema drugoj nije superiornija. Opći izgled i držanje tipičnog tiplera podsjeća na klasičnu ljepoti* čistokrvnog arapskog konja, s istim čvrstim kompaktnim tijelom, oblikovanim tijelom i vratom, mala glava u odnosu na Ujelo, nos i usta mali u odnosu na glavu.

Iako to nije karakteristično za sve tiplere, široka prsa i krila koja izgledaju velika u usporedbi s tijelom daju poželjni, atletski izgled ptice. Svaka crta, karakteristika ili uvjet koji odstupa od ovog idealnog, uzgajivač čistokrvnog tiplera ne može tolerirati.

Perje koje je mlohavo, suho, izlomljeno ili pokazuje znakove oštećenja zbog bolesti ilitosekata, vodenaste oči, nedostatak živosti, ukazuju da ptica ne posjeduje potrebne kvalitete. Ispravan golub uvijek je suprotan prthodrim navodima. Svilenkasto, glatko, skupljeno perje, koje klizi la'^z ruke, suhe svijetle oči s izazivajućim i prodornim pogledom, živi pokreti, čisto udaranje krilima, siguran u znak da je to "pravi golub". U Kanadi, a vjerujem i u Engleskoj, klasiraju tiplere prema njihovim sposobnostima dugoletača. Prije no što ih vlasnici mogu prijaviti na izložbu, moraju dokazati potpisanim potvrđama da su ptice letjele izvjesno vrijeme na pravim takmičenjima (prema minimumu koji se traži u dotičnoj grupi). Ovdje je ekvivalent izložbe na trkaćim Homerima s diplomama. O njima se dosta razgovaralo, no, koliko mi je poznato, nikada takve propozicije nisu bile na američkim izložbama. To je nepogodno, jer takova klasifikacija onemogućava zainteresiranim uzgajivačima tiplera da vide najbolje, ne samo najljepše, nego one koji su svojim rekordima dokazali da su superiorniji u sportu, zbog kojega je ova vrsta ptica i nastala. Takove bi ptice bile pravi primjerci prema uzrečici: "lijepo je ono što čini lijepim". Ptice se primaju na izložbu prema najboljem vremenu, 8 sati leta, 12 sati leta, 16, itd., a sve ptice koje se kvalificiraju u jednu određenu grupu trebaju biti podjednaki letači, a tek ih onda na izložbi treba razvrstati po propozicijama koje se traže. Najbolja u klasi je ptica koja se najviše približi standardu po poenima i pokaže najbolju kondiciju kao letač. Gotovo svaki iskusni uzgajivač može prooje-niti ovu vrstu ptica, šer polovinu traženih kvaliteta izvodi pri svakoj trci sa svojim tiplerima. Da bismo bili svjesni dmt li nam ptice ispunjavaju uvjete, potrebno je pregledati ptice i razumjeti što se traži pod

standardnim uvjetima. Sudac, svjestan da je leteći tipler atleta, a ne biljka u stakleniku, znati će kojoj će osobini obratiti najveću pažnju.

Dvostruka namjena tiplera da ga možemo prikazati kao dugoletača i u klasi letača govori da je to svestrani golub.

Njegovi uzgajivači mogli bi malom selekcijom sudjelovati u oba polja aktivnosti i tako zaposliti tiplere u toku oije godine.

Stvoriti goluba koji će imati šansu da oba polja bio bi dvostruko teži posao, ali bi pružio dvostruko zadovoljstvo. U ovome leži potreba stvaranja, ne beskorisnih izložbi ptica stvorenih umjetnim standardom, već prekrasnih primjeraka rase stvorenih za posebne sportske namjene. Cilj bi trebao biti jasan, a mogao bi ga postići i svaki dobar golubar.

U tolikim igrama, sportovima i kulturnim potrebama postoji nezadovoljavajuća kvaliteta, nestalnost, sadašnjost koja nema direktnog ekvivalenta iz slavne prošlosti ili nade za vezu sa dalekom budućnosti. To ne vrijedi za one koji kontinuirano sudjeluju u uzgoju dobre rase.

Čovjek »rij i Je hoby privučen pedigreom, koji razvija, održava, poboljšava, postepeno generacije za generacijom, ostvaruje poželjne osobine najboljih i najčistokrvnijih potomaka njegovih miljenika, radi zajedno sa drugim entuzijastima kojih više nema i koji će doći. To nije posao koqa se treba prihvatiti pa onda ostaviti. To je zanimanje vrijedno neprekidne fažnje. Takav je čovjek umjetnik koji ne radi s bojama, glinom, mramorom, glazbom, već s krvlju i mesom, sa živim medijumom koji diše. To je čovjek koji treba stvoriti "LJEPOTU" kop'a će nakon što je preuzmu uzgajivači prerasti u "vječnu radost".

IZLOŽENI BODOVNI STANDARD

Standard Nacionalnog udruženja golubova za tiplere letače je slijedeći:

50 bodova za opći izgled
20 bodova za izgled perja
30 bodova za ostatak prirodne odlike

Ne daje se prednost niti jednoj posebnoj vrsti ili tipu.

Samo 5 bodova za boju (nema prednosti).

Tiplera treba prosuditi kako izvršava svoj posao«

UZGOJ TIPLERA

Osim činjenica da ih se može trenirati i uvježbati da lete, posebno dugo, tipleri se nešto razlikuju od ostalih rasa. U golubarstvu nema "prirodnije" vrste dugoletača. Nikakovi posebni ciljevi uzgoja?radi bodovanja na izložbama nisu uništili sposobnost ove ptice da se brine za sebe i svoje mlade,

U stvari, tiplere često koristimo kao hranitelje mladunčati ostalih vrsta. Sa stajališta biološkog aspekta, uzgoj tiglera nije ništa kompliciraniji od uzgoja ostalih rasa. Ipak, češće nego to nameće zdrav razum, uzgajivač tiglera u svom radu stavlja sva jaja u jednu košaru, tj. skupi sva jaja kod prvih legala. To toliko smanjuje fleksibilnost njegova programa transi« ranja i rasnog izbora, da često ima suviše ptica fcoje treba istrenirati i ne može obratiti individualnu pažnju. Često se desi da svi letači mitare u isto vrijeme, te tako iz trke u trku uzgajivač učestvuje čekajući da poraste perje. Rješenje je jednostavno, lako i ekonomično. Znajući da je malim jatom lakše upravljati i da postiže više uspjeha, treba odabrati samo nekoliko (rasnih) prijeko potrebnih golubova da bi od njih stvorili asove. Sa možda parom ili dva para provjerenih golubova koje držite u rezervi za hitne slučajeve, vaša bi se prva borbena linija trebala sastojati od 4 para.

Budući da će svaki par dati oVa mladunca, njihova prva runda od 8 mladunaca (optimistično, zar ne?) biti će dovoljna za dva jata od po 4- ptice. Tri tima plus jedan rezervni. Ako

iz svakog para po Jedna ptica uđe u svaki tim, istovjetnost krvne loze svakog tima dati će priliku za kontrolu pri hranjenju i pri eksperimentiranju kod treniranja. Ako izgubimo Jedan tim, ostati će drugi. Ako oba pođu nesretnim putem, postoji i drugo leglo, samo nekoliko tjedana mlade, Jer kada Je prvo lego pet ili jest tjedana, dobiti ćemo već drugo leglo od 8 članova,^itd.

Draž Je u činjenici da svi letači vjerojatno neće u isto vrijeme gubiti perje« Na taj način možete izgubiti samo Jedan tim, a ostale imate pri ruci kada vam zatrebaju. Kao i ostali golubovi, tipleri se pare u dobi od 6 mjeseci ako nisu obuzdani. Većina golubara dopušta parenje tek kada su tipleri godinu dana. (kod naredne sezone uzgoja). Pare se doživotno i po pravilu su plodni. Stvaranje potomstva mogu omesti Jedino velike zime ili vrućine.

Po tradiciji sezona počinje na dan sv.Valentina, 14. veljače, no to se često ignorira. Da biste bili sigurni daćete nove ti^e primiti u siječnju, vi morate sezonu uzgoja otpočeti prije sredine prosinca. Plan uzgajivača Je uvijek takav da ima mladunče od 10 tjedana starosti, kada otpočne prva trka mladih ptica. Ne smeta ako Je razlika par tjedana više ili manje. Dan ili dva nakon što ih ostavimo zajedno, spare se. Nakon 8 dana izleženo Je prvo Jaje. Drugo, drugi dan, dva, kasnije, ovisno o vremenu ili drugim uvjetima koji utiču na temperaturu. Mladi će se izleći od 15 - 21 dan kasnije. Obično Je to 17 dana. Posto Je našao sanduke (kutije) koje trebaju biti najmanje 18 inča visoke (55 cm), od 18 - 24 inča (55 - 75 cm) vširoke i 24 inča (75 cm) duge, sa prednjim dijelom koji se može zatvoriti, uzgajivač stavlja par u sanduk, pazivši pri tome da se par ne potu-če. Redovito su spremni za parenje. Za ovu ranu sezonu uzgoja treba stvoriti sve potrebno za leglo unutar sanduka. Neki krasni primjerci izleženi su u sanducima držanim blizu peći u toku ciče zime, a vani držani samo po danu, sve dok se nisu "okućili". Sanduk stavljamo van samo kada se vrijeme poboljšalo. Napredni uzgajivač odabire tiplere za stvaren.ie

potomstva tek nakon pažljivog proučavanja svih faktora. Genetske i ostale karakteristike goluba trebale bi biti zaslužni partnera s kojim smo golubicu parili. Odgajivač očekuje da će potomci biti, ako ne bolji, on^ da isti kao roditelji.. ''Halo''ne''''goTubova ga koje bi mogli reci da su njihovi mladi golubovi najbolji... E zlika između^dokazane 'kvalitete najboljeg'para i najslabijeg je stvarno značajna. Zbog čega se pare i ove posljednje, nije lako shvatiti. Dobro uspravljanje nalaže uzgajivačima da samo nekoliko najboljih koriste za produkciju, ako njihovi mladi imaju pedigree. Kad prestane kontrola uzgajivača, golubovi će najvjerojatnije dati potomstvo od 3 - 4 legla, što bi za sport bilo dovoljno, jer kada su mladunci stari od oko 2 tjedna, dobiti ćemo još 2 jajari parada s<?hastavlja. Nije potrebno pticama i njihovoj mladunčadi pribavljati posebnu hranu. Prirodnim procesom roditelji prenose elemente svog redovitog obroka u hranu koja idealno odgovara potrebama mladunaca. Ako za ovu tvrdnju postoje i najmanje sumnje, razuvjerit će vas gotovo nevjerojatni napredak mladunaca. Nekoliko dana prije no što se mladi izlegu, kod oba roditelja se pojavljuje izlučina na bazi žitarica, pod imenom "golublje mlijeko". Time roditelji hrane mladunče prvih nekoliko dana. Roditelji postepeno dodaju hrani sjeme i zrno, počevši s najsitnijim dijelovima mješavine i povećavajući veličinu zrna, sve dok ne dostigne veličinu koju bi i sami koristili.

Napredni mladunci primaju zrnje iz volje svojih roditelja, koji su to zrnje već djelomično provarili. Prije mjesec dana starosti mladunci su sposobni hraniti se i sami i u stanju su napustiti gnijezdo. S pet tjedana mladi tiplir to mogu oprobati svoja krila. U ovom pogledu mladunci goluba tiplera najranije sazrijevaju, jer su sposobni letjeti pri prvom pokušaju. Zbog ovog razloga moraju njihovi vlasici biti vrlo oprezni pri "smirivanju" obuzdavanju mladunčadi, kako to sami kažu. A isto tako moraju mnogo truda i vježbe uložiti dok ih naviknu da prepoznaju svoje potkrovlje trijemove. Velik poznavatelj nasljednih osobina (loze) vrlo brzo stiže značajno umijeće da prepozna rijetku osobinu koja otkriva spol mladunaca. Budući da ne postoje nikakve vanjske tjelesne manifestacije, to ne možemo definitivno utvrditi sve dok mladi ne budu 5-6 mjeseci. Tek tada njihovim akcijama možemo sigurno utvrditi radi li se o mužjaku ili ženki. Tipleri su odrasli tek sa dvije godine. Savjetujem veću pažnju obratiti mladim pticama i godišnjacima, da bi se izbjegle povrede koje nastaju čestim letovima, na što smo prisiljeni ako želimo da nam kao odrasle ptice daju dobre rezultate. Ponekada golubu treba pružiti šansu da se "suoči sam sa sobom", tj. da nam pokaže koliko može. Za to možemo koristiti mlade ptice i godišnjake. Ali svaki put prije no što se na to odlučimo trebamo ih potpuno isključiti iz treninga, mnoge, hraniti kaloričnom hranom, a trenirati samo kad su uznemireni. Rijetko je da tipler nakon pet godina leta i dalje bude vanredan letač (vrhunski). Stvarno, dobrom letaču mi ne dozvoljavamo let, nego ga ostavljamo za parenje čim dokaže svoje kvalitete u zraku.

PRSTENOVANJE

Dok je ptica još vrlo mala u dobi od 3 - 6 dana, stavljamo joj na nogu bešavnu traku. Na njoj su utisnuti inicijali udruženja koje daje trake, godina izdanja i serijski broj. Budući da se ne može skinuti, a da se ne ošteti, ostaje kao dugogodišnja identifikacija goluba. Cin prstenovanja je vrlo jednostavan, a ovisan je o alatu kojega koristimo. Prva tryprsta držimo zajedno na takav način da traka (prsten) lagano klikne-preko i.jih. Tada gurnemo traku iza zadnjeg prsta koji držimo uz zadnju stranu noge.

Ako pticu prstenujemo dok je još suviše mala, traka može skliznuti. Morati ćemo ju zamijeniti. Ako, pak, mladunče prstenujemo nešto kasnije, biti će poteškoća, ali se mogu svla*-dati ako nogu namažemo i otsječemo nokat na zadnjem prstu. Ako otežemo s prstenovan j em, neće nam nikalav pokušaj uspjeti i morati ćemo koristiti otvoreni prsten.

Neki više vole stavljati traku (prsten) na desnu no-S^u»^va drugi smatraju da je bolje na lijevoj nozi, jer da je tako lakše citati brojne trake. S istog razloga daje se i prednost tome da li je broj okrenut prema gore ili naopako. Drugi ovom dodaju važnost isticanja loze ili obitelji koj ptica pripada.

Uzgajivači koji su udruženi u klubove primiti će traku od sekretarijata početkom godine. Oni koji još nisu pristupili, mogu ih kupiti u trgovinama gdje kupuju svoje miljenike ili u klubu, jer sigurno svaki klub ima nekoliko traka (prstena) više.

Prstenovanje radi davanja podataka

Kao pomoć pri davanju podataka i ispomoć kod identifikacije golubova pomoću njihovih traka, prddlaže se slijedeći sistem: posljednja dva broja u serijskom broju trake su ključ identifikacije mlade ptice i njenih roditelja« Dragi je odredio uzgaji&č, a odnosi se na rasplodni par. Posljednji broj ukazuje koje je to mladunče po redu iz legla. Tako će brojevi na prstenu s oznakom F.T,,A. 58-2134- značiti da je to 4-, izležena ptica od para broj 3« Dva mladunca iz prvog legla sparene ptice broj 4 bili bi označeni P.T.A, 58-354-1 i P.T.A. 58-3542.

U ovom sastavu neće se koristiti ptice ispod "broja 0011. Prve dvije i druge dvije jedinice četvero jedinične serije brojeva nemaju važnost, sve dotle dok uzgajivač ne posjeduje više od 9 parova. U ovom slučaju rasplodni parovi mogu se smatrati 10, 11, 12 ili 4-0 parom. Kada se sparivanje mijenja, mužjak prvobitnog para zadržava broj. Knjiga bilješki će sadržavati, osim broja rasplodnog para i broj svakog od njih posebno i na taj način zabilježiti i mužjaka i ženku, čak i kada se izmijeni par.

Pažljiv uzgajivač bilježi podatke i pedigree i ništa ne ostavlja pamćenju. Krunski uzgojen tipler koji je osvi-jetlao svoju lozu zaslužuje i više od ovoga.

Smještaj tiplera je jednako važan kao i kod ostalih golubova. Zabilježena su bolja vremena golubova čiji se golubinjak razlikuje kao dan od noći. Lijepi, prostrani golubinjak, izrađen posebno za golubove tiplere, poželjni su, ali ne i prijeko potrebni.

Struktura krovove, prepolovljeni tavani i garaže, letvarice iznad stražnjih ograda, bilo što, što pruža nekoliko neophodnih potreba tipleru, može i služilo je dobro kao "privjesak" za ove dugoletače. Prijeko je potrebno: suhoća, svjetlost, svježiji zrak (bez propuha) i dovoljno široka daska za slijetanje da bi ju vaš tim mogao vidjeti kada se spušta u tami. Ovome još moramo dodati čistoću. Ciste ptice, čist golubinjak, čista oprema, doprinjeti će boljem zdravlju, izgledu i većem uspjehu.

Stupanj čistoće ovisiti će o vlasnikovom stavu prema, čistoći, da li će za sjedalo (ijegalo) uz ostali inventar trebati strugač, ribaču četku ili oboje. Ujedno budite sigurni, nemoguće je da će to biti rađeno prečesto. To se posebno odnosi na posude za vodu, hranu i na šljunak, koje treba držati besprijekorno čisto i dezinficirano. Suh pijesak, piljevina ili o-boje, koristimo kao pokriće za pod, za kutije sa gnijezdom, itd, i pomažu nam za održavanje čistoće.

Pri planiranju kako smjestiti tiplere, posjeta nekolicini golubinjaka dati će nam poletnički bezbroj ideja od kojih možemo birati. Za bolje rezultate mora postojati i odjel za rasplod, odjel za mlade ptice i odjel za tim letača. Savjesni uzgajivači su uvijek postizavali zadovoljavajuće rezultate i bez posebnih odjela, ali im. je rad bio teži. Za tiplera, kutije na gnijezdima, sjedala, poletalište, itd. se ne razlikuje od onih koji koriste vlasnici trkaćeg Homera, Rollera i ostalih vrsta. Jedino odio za jato, tj. za leteći tim, razlikuje se od ostalih. Može biti i malen, ali mora imati posebne odjeljke za svakog letača. Ti odjeljci su manje kutije od kojih, je svaka 14 inča t35»5 CEI). Letača kojeg treniramo puštamo iz kutije samo onda kada treba letjeti, kada ga hranimo i kada se kupa. Odjeli trebaju biti tako izrađeni da ptice mogu van i unutra bez naše pomoći. Većina potkrovlja ima krletke (kaveze) smještene takd da mlade ptice nakon štć stanu na noge mogu izići van i ući u golubinjak a da ne mogu pobjeći. Vrijednost takove krletke (vrh, dno i sve 4 strane trebaju biti od žičane mreže) je velika, ako se može podići iznad potkrovlja (pomoću konopca, klizajućeg kotačića napr.). Na taj način navikavamo mladunče da mogu prepoznati svoj golubinjak iz zraka. Mnogi rano uzgojeni mladunci nisu sposobni sletjeti, jer je zemlja pdrivena snijegom baš u vrijeme kada ih trebamo pustiti prvi puta. Kada se snijeg otopi, krila su i suviše jaka da bismo mogli reskirati i možemo ih jedino ostaviti za rasplod. Pokretna žičana krletka kakvu smo opisali, omogućiti će vlasniku da trenira svoje ptice bez obzira kakovo je vrijeme i vjetar, kada mladunci dostignu 4-5 mjeseci starosti (kada su u stanju izići van). Dimenzije žičane krletke ovisiti će o broju ptica za koje ćemo ga koristiti. Može biti i 45 cm ili toliko velik koliko nam mogućnosti dozvoljavaju.

Prednost za uzgajivača da golubinjak bude toliki Jto-liko mu broj golubova zahtjeva« Imajte uvijek u vidu da krletka ne bude pretrpana. Ako vlasnik ne mora mnogo skakati oko krletke da bi došao do sve 4 strane, ptice će biti mnogo mirnije, lakše ćete ih moći uhvatiti i naviknuti da se ne preplaše kada ih

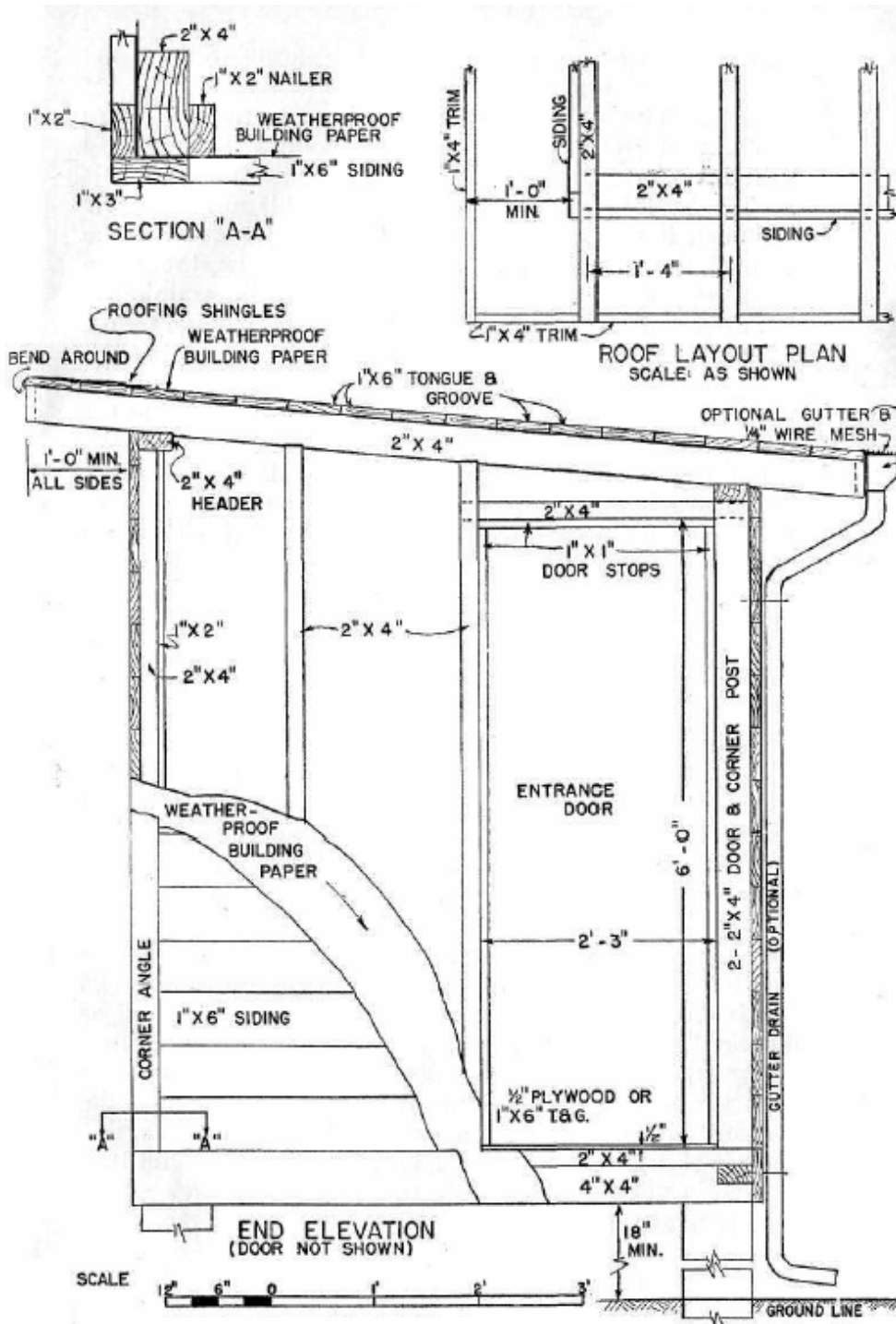
želite uhvatiti. U svakom slučaju gradite ga tako da vama odgo vara, a tada će odgovarati i vašim tiplerima* Oni se vrlo brzo na sve pri viknu.

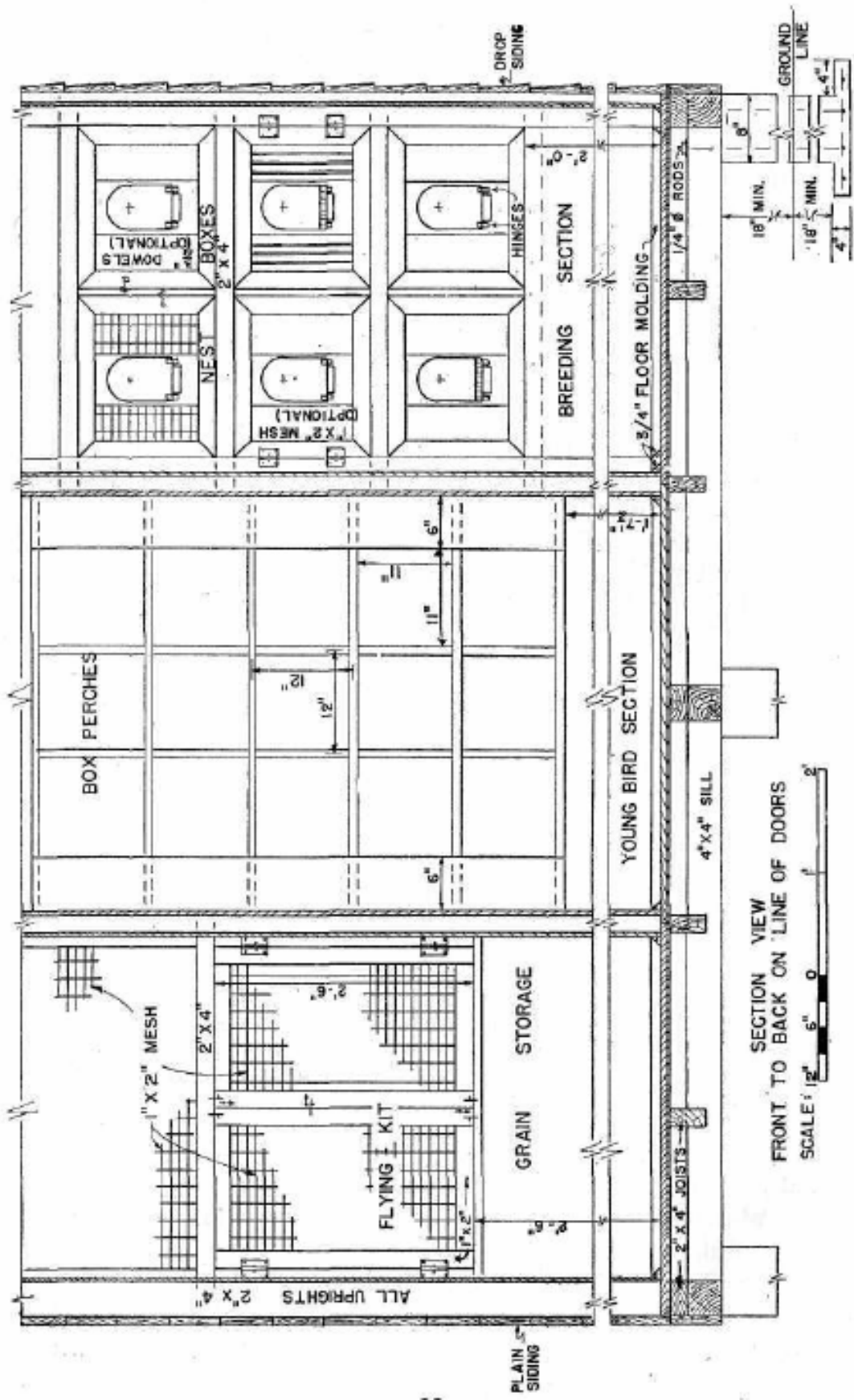
(23 slike od strane 65 - 72 - izdanja)

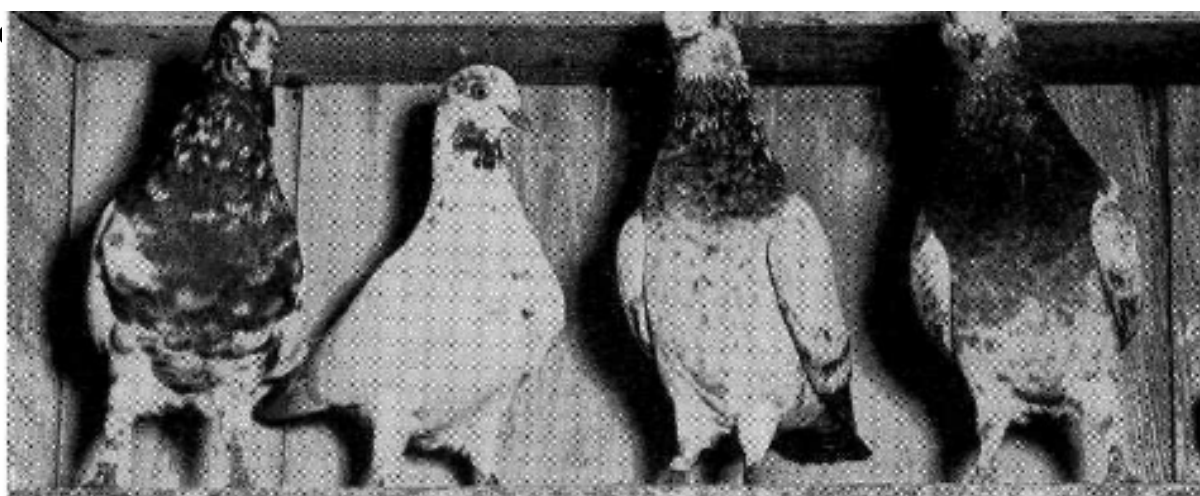
Broj slike:

1. Hoffmanov golub drapers letač na poslu
2. Golubinjak Lea Loquea iz Baltimorea, dobar primjer malog golubinjaka za stražnju stranu dvorišta u gradu
3. Golubinjak Williama Hoffmana iz Sjeverne Linthcuma. Podijeljen je na tri odjela (sekcije). Odjeljak s lijeve strane s otvorenim zaklopnim vratima namijenjen je timu letača. Ostala dva su za letače koje ne treniramo i za golubove koje uzgajamo za rasplo[^]
4. Popularni tip limenke za vodu i hranilica koje u svom golubinjaka koristi Leo Loque
5. Čaša za jaja koristi se godinama za mjerenje hrane pticama koje treniramo. Ova je vlasništvo Hoffmana
6. Prijenosna gajba (letvarica) s prednjom stranom za tvorenje radi zaštite ptice. Djelomično otvoren po klopac na vrhu pokazuje kako ga možete otvoriti ako želite premjestiti ptice
7. Prijenosna gajba sa posebnim odjeljcima. Posude za hranu i vodu su ispred ptica
8. Raširen rep koristi kao kočnica i stabilizator
9. Provjera broja prstena prije je potrebna prije i poslije trke
10. Dobar rep složen je tako da mu je širina nešto veća od širine jednog pera
11. "Bez alata nema zanata" - rašireno krilo tiplera
12. Golubinjak Josepha Schiavona, Baltimore
13. Izložba u obliku stolne postave u podrumu Herryja Pr[^]ngera, čiji su golubovi pokazani s priznanjima dobivenim na državnoj izložbi
14. Par plavaca - ponos golubinjaka Lea Loquea. Mužjak a lijeve strane ima 11 godina (kada je snimljena fotografija)
15. Notesi u koj[']i se mogu umetati listovi vrlo su korisni za bilježenje rekorda uzgoj[']a i pedigrea po redoslijedu. Ša slici su Hoffmanove knjige zabilješki
16. Sarenac - gugutan. sivac (sa sivim prugama) i grizli iz Iogueove porodice dugoletača
17. Skirvanov izloženi tim plavih šarenaca (mottlesa) dobitnika nagrada
18. "Opatice" Jacka Dvoraka. To je vrsta goluba kojeg koristimo kao dropera (sletača)
19. Istaknuti primjesak Skirvanovog izloženog mužjaka dvostruke krvne loze
20. Sudac pregleda tiplera. Ako je oko suho, bistro, čisto, resa bijela, a perje svilenkasto i glatko, klizi niz ruku (kod tiplera je to tako) to bi mogao biti pobjednik
21. Prengerova ljepotica s tamnim uzorcima iz Skirvanove rase
22. Kineslwyov golub star pet nedjelja
23. Par Hoffmanovih tiplera

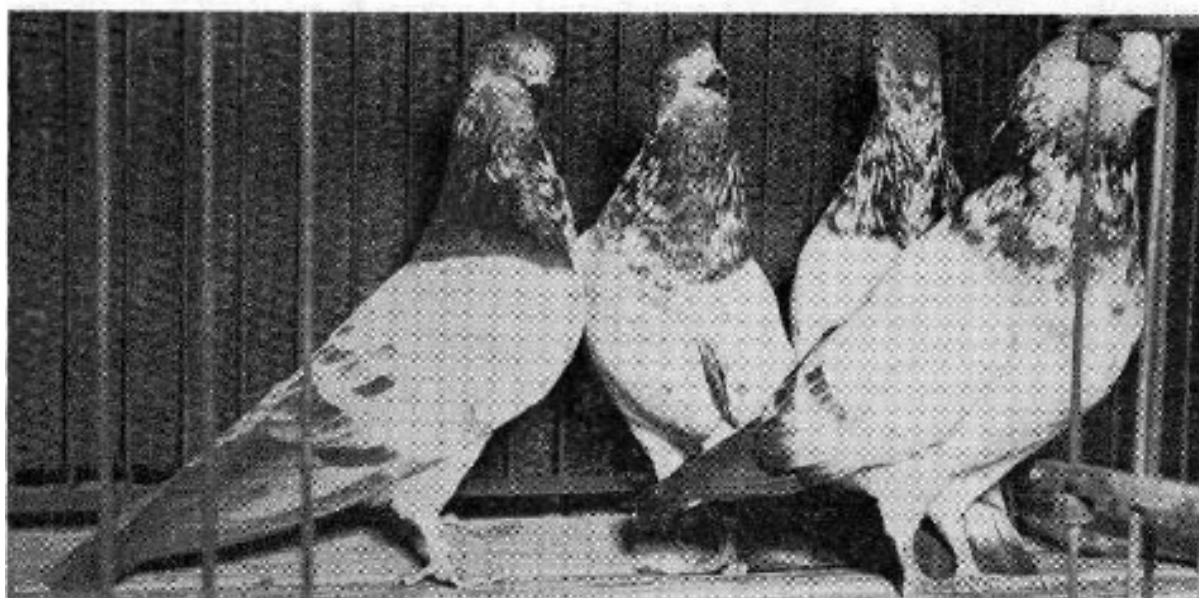
Obradio i prepisao: Fajdetić Željko - Croatia

Mottle, chuck, gray bar, and grizzle of Logue's family of time-flyers.

Prize-winning blue mottles that form part of the Skirvan show team.

Design and editing: Fajdetić Željko - Croatia